Է. ՏԱՐԻ 1927 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 13 ՄԱՐԳԱՑ 4382 – Հ. Տ. 19 ՅՈՒՆԻՍ 1890 – Ն. Տ. 1 ՅՈՒԼԻՍ 1890 – ՀԻՃՐ. 15 ԶԻԼԳԱՏԷ 1307 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	160
» » Վեցամսեայ	80
» » Եռամսեայ	40
Գաւառաց » Տարեկան	200
» » Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ՌԱՅԽՍԹԱԿԻ

Հեռագիրը ծանոյց արդէն զինուորական նոր օրէնքին քուէարկումը Գերմանիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ, որով կը բարձրացուի խաղաղութեան ժամանակի զօրաց թիւն, և նոյն համեմատութեամբ յաւելում կը լինի պատերազմական զօրութեան վրայ։ Ընկերվարական կուսակցապետ Պ. Պեպէլ վիճաբանութեան միջոցին քանի մը ուշագրաւ խօսքեր ըսաւ։ Երկու ժամ խօսեցաւ անընդհատ, յորմէ կ'երեւի թէ ընկերվարականք կարծուածին չափ գաղափարէ զուրկ մարդիկ չեն, և կրնան լուրջ վիճաբանութեան մը առթիւ և լրջամիտ ժողովոյ մը մէջ ընդերկար մտիկ ընել տալ իրենք զիրենք։ Գայթակղական բան մ'է որ, ըսաւ, գերման բանակին արտասովոր ծաւալմանն հակառակ, տակաւին կ'ըսուի թէ հայրենիքը պիտի վտանգի եթէ արդի ծրագիրը մերժենք։ Տքթ. Վինտհորսթ, իբրեւ կաթոլիկ, ընդդիմադիր ընտրուած է, և իւր ընտրողաց դժգոհութիւնը փարատելու համար ելաւ Ժողովոյս մէջ համակրանք յայտնեց իտալացի երեսփոխան Պ. Պոնկիի խօսքերուն ի նպաստ ընդհանուր զէնընկեցութեան։ Բայց այս խօսքեր խօսք են լոկ, զի կարելի չէ դրապէս երաշխաւորել որ իրենց զօրքերը պակսեցնել և իրենց սպառազինութիւնները ջնջել խոստացող Տէրութիւնք ճշդիւ գործադրեն իրենց խոստումը։ Բան մը միայն ստոյգ է. — Եթէ կառավարութիւն մը զէնընկեցութիւն յանձն առնու, այնուհետեւ իւր սպառազինութիւնները լռելեայն և գաղտագողի պիտի կատարէ, փոխանակ յայտնապէս ընելու, ինչպէս հիմակ։ Եւրոպիոյ կրած այժմեան վիճակն հետեւանք է Ալզաս-Լոռէնի գրաւման։ Շնորհիւ այս գրաւման, Ռուսիա Ֆրանսայի մօտեցաւ։ Ի սկզբան, երբ մեր ընկերվարական կուսակցութիւն այս կարծիքը կը յայտնէր, հեգնութեամբ կը պատասխանէին մեզ։ Այսօր կը կրկնենք թէ ամէն չարեաց պատճառն Ալզաս-Լոռէնի գրաւումն է, և այլ ևս ո՛չ ոք կը համարձակի ընդդիմախօսել։ Համոզուած եմ որ մեր բարձրագոյն շրջանակաց մէջ, որպէս ժողովրդեան ստուարագոյն կոյտերուն մէջ, ո՛չ ոք գերման հայրենիքը շփոթութեանց և պատերազմի միջամուխ ընել կը խորհի։ Բայց անժխտելի բան մ'է որ Ֆրանսայի վարիչ մարմինք այսօր եւս՝ որպէս երէկ՝ կը խորհին զԱլզաս-Լոռէն Ֆրանսայի հետ միացնելու միջոցներուն վրայ։ Այս պատճառաւ ահա Ռուսիա մօտեցաւ Ֆրանսայի, Ռուսիա որ իւր աշխարհագրական դրից բերմամբ նախասահմանեալ է Պալթիկ ծովը ռուսական լիճ մը դարձնելու, և Գերմանիոյ պալթիկեան գաւառները գրաւելու։ Այս կերպիւ ահա արեւելքէն և արեւմուտքէն կրկնապատիկ վտանգ կը սպառնայ մեզ։

Իրաւ է որ, յարեց Պ. Պեպէլ, Գերմանիա, իւր հնարած վտանգին ինքնին դիմադրաւելու համար, Երրեակ Նիզակակցութիւնը կազմած է, որ զինուորական տեսակէտով իւր կարեւորութիւնն ունի։ Բայց եթէ այդ Երրեակ Նիզակակցութիւն պաշտօնական ակնկալութեանց կը համապատասխանէ, ուրեմն Գերմանիոյ դիրքն այնչափ աննպաստ չէ որչափ կը յայտաբարուի դարձեալ պաշտօնապէս։ Ռուսիա, որ Թուրքիոյ հետ չափուելու այնքան նեղութիւն կրեց, Գերմանիայէն շատ ետեւ կը մնայ յամենայնի որ կը վերաբերի զօրաց կրթութեան եւ զինուորական արժանեաց։ Ռուսիա բացարձակ անկարող է Երրեակ Նիզակակցութեան վրայ յարձակելու։

Ընկերվարական կուսակցապետը պահանջեց որ զինուորական ծառայութեան տեւողութիւնն երեքէն երկու տարւոյ իջեցուի։ Հարուստք այս բարեփոխման հակառակ են, զի միամեայ կամաւորութեան շնորհիւ զերծ են եռամեայ ծառայութենէն։ Նաեւ, եռամեայ ծառայութեան կոչուած զինուորք շատ մը աշխատութիւններու և տարապարհակներու կը հարկադրուին, որք բուն զինուորական կրթութեան հետ բնաւ կապ չունին։ Ամերիկայի ժողովրդային զինուորութիւնք, որք զինուորական կրթութեան մասին շատ թերի էին, մեծամեծ գործեր կատարեցին պատերազմի դաշտին վրայ։ Իսկ Նափոլէոն Գ.ի ֆրանսական կանոնաւոր բանակն հինգ շաբթուան մէջ բնաջինջ եղաւ, մինչ Գերմանիա հինգ ամիսներ աշխատեցաւ ֆրանսական Հանրապետութեան ի չգոյէ ստեղծած անվարժ և անկազմ բանակները նուաճելու։ Սէտանի աղէտալի պարտութենէն ետքը ֆրանսացի զօրաց հզօր կազմակերպութիւնն ոչ-զինուորական երկու մարդերու գործն եղաւ, փաստաբան Կամպեթթայի և ճարտարագէտ Ֆրէսինէի, այժմեան պատերազմական Նախարարին Ֆրանսայի։ Պահանջելի էական բանն այն է որ զինուորն եռանդեամբ և ուրախութեամբ պատասխանէ պատերազմի հրաւէրին, և սիրով հետեւի դրօշին։ Հիմա ճիշդ այն եռանդն է որ կը պակսի մեր զօրաց, որովհետեւ պաշտօնակալք իրենց զօրքը մարդու տեղ չեն դներ, և մարդու պէս չեն վարուիր անոնց հետ։ Այս վիճակին դարման պէտք է տանիլ։ Համադասաններու պերճանքն ևս ջնջել պէտք է։ Զինուորական արդի ծրագիրն անհանդուրժելի կերպիւ կը բազմապատկէ խեղճ ժողովրդեան վրայ դրուած դրամական և զինուորական բեռները։ Տքթ. Վինտհորսթ, ընդհանուր զէնընկեցութեան քանի մը աննշան խօսքեր ըսելով, ժողովրդային դատէն իւր դասալքութիւնն սքօղել կ'ուզէ։ Բայց եթէ ժողովրդեան իրաւունքը պաշտպանել կ'ուզենք, ամէն բանէ յառաջ պէտք է քսակին բերանը գոցենք։ Այս պատճառաւ ընկերվարականք կառավարական ծրագրին հակառակ քուէ կուտան։

* * *

Պատերազմական նախարար Զօր. Վէրտի տիւ Վէրնուա, որոյ հրաժարումը՝ մեր երեկի թուով ծանուցեալ՝ տակաւին ըստ արժանւոյն չէ բացատրուած, պատասխանելով առ Պ. Պեպէլ, հերքեց այն կարծիք թէ գերման սպայք մարդավարիլ վարմունք չունին իրենց զօրաց հետ։ Ընդհակառակն, գերման սպայն մեծարանօք կը վարուի հասարակ զինուորին հետ, որ հօգեծու բարեկամ և վստահելի խորհրդական մը կը համարի իւր սպան։ Պ. Պեպէլ ինք չէ ճանչնար գերմանական բանակն, այլ միայն անկարգ տարրերն, որք ամէն ուրեք և նոյն իսկ բանակին մէջ անկարգութիւն կը մածանեն։

Գալով Ալզաս-Լոռէնի, այս գաւառք դարերով դուռ մ'եղած էին ուստից Ֆրանսացիք դուրս կը խուժէին Գերմանիոյ վրայ յարձակելու համար։ Եթէ այս գաւառներն ետ տաք Ֆրանսայի, ֆրանսական բանակը կը ստուարանայ Ալզաս-Լոռենցի զօրքերով, և Գերմանիա հիմակուընէ աւելի մեծ զոհողութիւններ ընելու հարկին մէջ կը գտնուի՝ ֆրանսականին համապատասխանող զօրացնելու համար իւր բանակ։ Ուրեմն, Ալզաս-Լոռէնը Ֆրանսայի վերադարձնելով խնդիրը չի լուծուիր։ Ընդհանուր կացութիւնն յոյժ տագնապալից է։ Պէտք չէ ննջենք դափնիներուն վրայ, զորս ձեռք բերինք այնպիսի պատերազմի մը մէջ որուն ձեռնարկած էինք՝ Ֆրանսայէն աւելի զօրք ի ճակատ հանելով։ Պէտք է ի միտ ածենք թէ ուրիշ պատերազմ մը, որուն գուցէ Ֆրանսայէն պակաս զօրքով ձեռնարկելու հարկադրինք, կարող է բոլորովին տարբեր հետեւանք ունենալ։ Ֆրանսա, իւր բովանդակ պահեստն ի զէն կոչելով, երեք-չորս հարիւր հազար զօրք աւելի կրնայ հանել։ Իրաւ է որ թուական ոյժէն զատ ուրիշ տարրեր, ուրիշ ոյժեր եւս ի կշիռ կրնայ դնել Գերմանիա, բայց կարելի չէ պահանջել որ թուոյ տեսակէտով ալ գերման կառավարութիւնը շատ ետ մնայ։ Հիմա մեր դէմ առաջուընէ աւելի զօրեղ հակառակորդի մը հետ է, և կը կրկնեմ թէ իրաց վիճակն յոյժ տագնապալից է։

Նախարարը բացարձակ մերժեց զինուորական ծառայութեան տեւողութիւնն երեք տարիէն երկուքի իջեցնելու առաջարկն, յիշեցնելով թէ այս մասին ամէն հրամատարներու և գնդապետներու կարծիքն հարցուած է, և աւելի քան 240 տեղեկագիրներէն որք ուղղուած են պատերազմական Նախարարութեան՝ մին եւեթ այդ զեղչման ի նպաստ կը խօսի։

Լեհ երեսփոխան Պ. Քոմիերովսքի յայտարարեց թէ ինք և իւր լեհ պաշտօնակիցք պիտի քուէարկեն կառավարական առաջարկը, թէեւ Փոզէնի լեհ նահանգն ուր ներկայացուցիչներն են իրենք՝ յաճախ կը կեղեքուի քաղաքական և կրօնական տեսակէտով, և նահանգին տնտեսական կացութիւնն եւս փայլուն չէ բնաւ։ Թէեւ լեհ, բայց չենք ուզեր վտանգի դնել գերմանական կայսրութիւնն։ Յաճախ կը գրպարտեն զմեզ, նոյն իսկ կառավարական մամլոյն մէջ։ Բայց չենք ուզեր որ այս բան մեր պարտաւորութիւնը կատարելէ ետ կեցնէ զմեզ։ Տէրութեան գահն ու եկեղեցւոյ խորանը միշտ պաշտպանած ենք յանցելումն, և կը յուսանք թէ ի փոխարէն Կայսրը կը բարեհաճի իւր հովանաւոր աջը տարածել մեր լեհ ժողովրդեան վրայ։ Ատենաբանն ինք եւս լիաւաբարութեամբ պատերազմաց վերջ տալու դրութեան ի նպաստ խօսելէն ետք, եզրակացուց որ եթէ տակաւին գերման կառավարութեան և Լեհաց միջև համաձայնութիւն մը չհաստատուի, յանցանքը Լեհերուն չպիտի կրնայ վերագրուիլ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Անցեալ շաբթու ջերմ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, Վիք գիւղի աղջկանց վարժարանին մէջ մայրապետներուն տեղ աշխարհական վարժուհիներու բանի հաստատման դէպքին վրայ, զոր անցեալները մանրամասնօրէն պատմեցինք։ Ներքին գործոց Նախարարն արդարացուց գաւառապետին ընթացքն և ոստիկանութեան միջամտութիւնը, բացատրելով թէ նոյն վարժարանը տնօրինող մայրապետը վախճանած լինելով, 1886ի «աշխարհական կրթութեան» օրէնքին համեմատ՝ անոր տեղ աշխարհական վարժուհի դնել անհրաժեշտ էր։ Տեղական իշխանութիւնք շատ նրբամտութեամբ վարուեցան, որովհետեւ ձերբակալութիւն չըրին ընդդիմացողներու մէջէն։ Ամբոխն, աշխարհական վարժուհին հաստատուած տեսնելով վարժարանին մէջ, պարտէզը մտաւ և աւերեց, որպէս զի վարժուհին բան չկարենայ քաղել անոր։ Չափաւոր հանրապետական կոմս Լըժէրուէ, ցաւ յայտնելով հանդէպ 1886ի օրէնքին հաստատման համար, ըսաւ թէ օրէնքը քանի որ կա՛յ պէտք է գործադրի. բայց ազդուապէս պահանջեց որ կառավարութիւնն հաշտարար ոգւով վարուի, կրօնասէր և կղերասէր ժողովրդեան զգացումները վայրապար չվիրաւորելու համար։ Եպիսկոպոս-երեսփոխան Վեր. Ֆրէփէլ, զոր իւր հանրապետական պաշտօնակիցք պարզապէս Պ. Ֆրէփէլ կ'անուանեն, յիշեցուց թէ Վիք գիւղին աղջկանց վարժարանն հիմնուած էր պայմանաւ որ ուսուցիչք մայրապետ լինին, և աշխարհական վարժուհի կարգելու համար դպրոցի նոր շէնք մը կառուցանել հարկ էր։ Հետեւցուց թէ վախճանեալ մայրապետին տեղ ուրիշ մայրապետ մը պէտք էր կարգել մինչեւ որ նոր շէնք մը կառուցուէր։ Կրթական Նախարար Պ. Պուրժուա մերժեց օրէնքին այս կերպ մեկնութիւնը, պնդելով թէ ամէն անգամ որ մայրապետ ուսուցիչ մը վախճանի՝ աշխարհական վարժուհի կարգել օրինական բացարձակ պէտք մ'է. իսկ ի կենդանութեան մայրապետին աշխարհական վարժուհի կարգել տեղական ժողովրդեան կամքէն կախեալ է։ Նախարարապետ Պ. տը Ֆրէսինէ յիշեցուց թէ Աջակողմեան բոլոր ընդդիմութեանց և դժկամակութեանց հակառակ՝ անխախտ պիտի պահուի և գործադրուի այն օրէնք որ ի Ֆրանսա՝ կրթութիւնը կ'աշխարհականացնէ, և այն օրէնք որ եկեղեցական վարժարանաց ուսանողներն եւս զինուորական ծառայութեան կը պարտաւորէ։ Նախարարապետն ընդունեց օրակարգ մը որ հաւանութիւն կը յայտնէ կառավարութեան ընթացքին Վիք գիւղի գործին մէջ, և կառավարութեան իմաստութեան ու հաստատամտութեան կ'ապաւինի կրթական օրէնքին գործադրման մասին։ Այս օրակարգ 219ի դէմ 336 քուէով ընդունուեցաւ։ Իսր 40 չափաւոր Հանրապետականք Միապետականներուն հետ քուէ տուին կառավարութեան դէմ։ Ֆրէփէլ եպիսկոպոս առաջարկեց որ ո՛չ մէկ դպրոց աշխարհական ուսուցիչներու և վարժուհիներու յանձնուի հակառակ տեղւոյն քաղաքապետութեան կամ թաղապետութեան կամաց։ Այս առաջարկ 201ի դէմ 321 քուէով մերժուեցաւ։ Այս քուէարկութիւն Հանրապետութեան համար յաղթանակ մը չէ, որովհետեւ հանրապետական դրութեան հետ տակաւ հաշտուելու տրամադիր Միապետականները վերստին զայրացնելու միայն ծառայեց։ Չափաւոր Հանրապետականք և Միապետականք այժմ կը գանգատին թէ Նախարարութիւնն անզօր կը գտնուի արմատական կուսակցութեան լուծը թօթափելու և հաշտարար քաղաքականութեան մը հետեւելու նիւքին խնդրոյ մէջ։

Ի ՓԱՐԻԶ

Երեք ռուս յեղափոխականներ եւ անցեալ շաբթու անպարտ արձակեցան, այնպէս որ միայն վեց յեղափոխականք դատի պիտի կոչուին։

—Հանրածանօթ յեղափոխականուհի Տիկին Լուիզ Միշէլ, զոր կառավարութիւնը բանտէն արձակել տուաւ «իւր գործոց գիտակցութիւնը չունենալուն համար», (այսինքն՝ խեւ լինելուն համար,) բանախօսութիւններ կ'ընէ իւր բանտային կենաց վրայ։ Կը խոստովանի թէ չորս օր ջարդուկոտոր ըրած է իւր բանտին մէջ ձեռքն ինկած ամէն բան, բայց, կ'ըսէ, «զիս կէս խենթ հռչակող կառավարական վճիռը լսելս էգին լր», մինչ հակառակը թուի լինել իրողութիւնը։ Զիարդ և իցէ, Լուիզ Միշէլ յայտարարեց թէ «յեղափոխականներու և անիշխանականներու հետ Ամերիկա երթալու և խռէռնախանութիւն մը հիմնելու պատրաստ եմ»։ «Բարի ճանապարհ», պատասխանեց ունկնդիր մը։

—Հեռաձայնով յաջող փորձեր եղան Փարիզի և Քալէի միջեւ։ Այժմ Փարիզի և Լոնտոնի միջեւ հեռաձայնի փորձեր պիտի լինին։

ԻՏԱԼԻԱ

Հեռագիրը ծանոյց թէ Զօր. Քափրիվի, հերքելով կաթոլիկ կուսակցապետ Տքթ. Վինտհորսթի դիտողութիւնը Պ. Քրիսփիի դէմ, յայտարարած է Պ. Քրիսփիի կարեւոր ծառայութիւնները խաղաղութեան դատին, և փափաք յայտնած է որ Պ. Քրիսփիի իշխանութեան վրայ լինի միշտ յօգուտ Իտալիոյ, զոր միշտ Երրեակ Նիզակակցութեան անդամ ունենալ մեծապէս կը փափաքի Գերմանիա։ Հռոմէ կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ նոր նախարարապետին նրբօրակեց խօսքերը Պ. Քափրիվի վրայ՝ ընդհանուր գոհունակութեամբ ընդունուած են Հռոմայ մէջ, և մեծապէս զօրացուցած են Պ. Քրիսփիի դիրքն։

—Իտալիոյ մէջ օրուան կարեւորագոյն խնդրոց մին Հռոմայ քաղաքային վարչութեան խնդիրն է։ Հռոմայ վարչութիւնը, քաղաքն ընդարձակելու, առողջապահիկ ընծայելու, գեղեցկացնելու և առաջնակարգ Տէրութեան մը արժանավայել ոստան մը հանդիսացնելու համար, այնքան մեծ շինութեանց ձեռնարկեց որ ծախքերն ամէն հաշիւ գլեցին անցան, և կիսովին սնանկ վիճակի մը բերին մայրենեցին քաղաքային գանձարանը։ Կառավարութիւնն հարկադրեցաւ միջամտել, և քաղաքային կարգ մը հասոյթներ գրաւելու պայմանաւ՝ փոխատուութիւն ընելու համար արտօնութիւն կը խնդրէ Խորհրդարանէն։ Այս կառավարական ծրագրէն դժգոհ՝ Հռոմայ քաղաքային խորհրդականք հրաժարական տուին, և այժմ կ'ըսուի թէ Իտալիոյ մայրաքաղաքն այս տագնապալից վիճակէն ազատելու միակ միջոցն է քաղաքային ընտրեալ խորհրդոյ դրութիւնը բառնալ առ այժմ, և արքայական յանձնաժողով մը դնել Հռոմայ վարչութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Արեւելեան Ափրիկէի կայսերական կառավարիչ Վիսման հազարապետ երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Գերմանիոյ արտաքին գործոց Նախարար Պ. ֆոն Մարշալի հետ։ Հազարապետը բոլորովին հակառակ է անգլեւ-գերմանական դաշնագրին, զոր գերմանական շահուց յոյժ վնասաբեր կը նկատէ. բայց որովհետեւ այս դաշնագիր Կայսեր անձնական գործն է, հազարապետն հարկադրեցաւ չհրչակել իւր կարծիքը։

«Գերմանական գաղթային Ընկերութիւնը» պատրաստուած էր մեծ հացկերոյթ տալ ի պատիւ Վիսման հազարապետին, բայց վերջին պահուն ետ կեցաւ սա յայտարարութեամբ. «Անգլիոյ հետ կնքեալ պայմանագիրն ա՛յնքան կը փոխէ Գերմանիոյ կացութիւնն յԱրեւելեան Ափրիկէ որ կարելի չէ ուրախալի հացկերոյթով մը տօնել Վիսման հազարապետին ի Պերլին վերադարձը»։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Չինաստանի կայսրը «Խնամակալ Կայսերազուն Իշխանի» տիտղոսը շնորհեց վախճանեալ Ձենկ Մարքիզին, հռչակաւոր չինացի դիւանագէտին, որ ընդ երկար ի Փարիզ, Լոնտոն և Պերլին չինական կայսրութեան դեսպան եղած է։ Յետ մահուան իրեն տրուած այս կայսերական պատիւ հաւասար է եղեր կաթոլիկ եկեղեցւոյն մեռած մարդիկ սրբոց կարգը դասելուն։ Բայց «Կայսերազուն Իշխանի Խնամակալ» տիտղոսն հետաքրքրաշարժ է։ Ահա՛ Խնամակալ մը որ իւր սանին վրայ մօտէն հսկելու մեծ դժուարութիւն պիտի քաշէ։

— 30 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

—Օ՜հ, գիտեմ, շարունակեց մարքիզը՝ տխրութեամբ թօթուելով գլուխն, իմ վրա՛ս կուլաք... կուլաք այն մարդուն վրայ զոր ձեր յարգանքովն և բարեկամութեամբը պատուած էք... և զոր այսօր կը տեսնէք ամենայետին ապականութեան մէջ ինկած... Բայց եթէ արգահատանք, կամ մանաւանդ սոսկում կը պատճառեմ... որո՞ւնն է յանցանքն... որո՞ւնն է, եթէ ոչ այն թշուառական կնոջ որ հիմակ դուրս ելաւ ասկից։

—Պարոն տը Բիէգոն՛ն։

—Նոր բան մը չեմ սորվեցներ ձեզի, տիկին, կ'ենթադրեմ... Կենացս մէջ տեղի ունեցած զարմանալի փոփոխութիւնը կրնայ առեղծուած մը ըլլալ ամէնուն համար, բայց ձեզմէ... Անկարելի է որ չգիտնաք անոր ճշմարիտ պատճառն, և արդարացուցի՛չ պատճառը։

—Երբեմն... անշուշտ, մրմնջեց մանկամարդ կինը, այդ մտածումն ունեցած եմ... Բայց ի՞նչպէս ընդունէի այդ մտածումը... Ի՞նչպէս հաւատայի որ յուսախաբութիւն մը, որչափ ալ դառն ըլլայ, կարենայ մարդ մը իջեցնել...

Մանկամարդ կինը կը վարանէր։

—Ա՛յսչափ ցած... ըսաւ Բիէգոն, անոր խօսքը լրացնելով։—Բայց, տէ՛ր Աստուած, տիկին, դուք իմ խորհրդակիցս եղած էք կենացս այն սոսկալի ժամուն։ Յիշեցէք, կ'աղաչեմ, թէ ինծի համար ի՛նչ եղաւ այն յուսախաբութիւնը որուն վրայ կը խօսիք... Այն տարիքին մէջ ուր մարդու մը ճակատագիրն առկախ է, կին մըն է յաճախ որ կը վճռէ զայն... որ ի չարն կամ ի բարին կը դարձնէ զայն... Ինծի համար, պատահեցաւ որ այդ կինը ձեր բարեկամուհին ըլլայ... Այնպէս ինչպէս կ'երեւէր ինձ այն ատեն... ինչպէս ամէնուն ալ... իր չափազանց նիւթական գեղեցկութեամբը և կեղծ առաքինութիւններովը... կարծես հրապուրիչ խորհրդանշանն էր այն երջանկութեան զոր կ'երազէի ընտանեկան յարգամեծար յարկի մը մօտ... Տակաւ առ տակաւ բոլոր ապագաս, բոլոր կեանքս դրած էի այդ երազին մէջ որուն ներշնչողն էր ինք... Գիտէք թէ ի՛նչ առարկութիւններ, ի՛նչ ընդդիմութիւններ, ի՛նչ արգելքներ պարտաւոր էի յաղթահարել կամ առ ոչինչ գրել... Գիտէք թէ պատրաստ էի ամէն անձնուիրութեանց, ամէն զոհողութեանց... Գիտէք թէ ամէն բան կ'ընդունէի, զրկանքները, նեղութիւնը, հպատակութիւնը, աշխատութիւնը, կը բաւէր որ իմ կինս ըլլար նա... Գիտէք վերջապէս թէ ո՛րչափ կը սիրէի զինքը. ի՛նչ խօլ եւ կրնամ ըսել սուրբ գորովանքով... Եւ երբ նողկալի կերպով խաբեց այդպիսի սէր մը, կը զարմանա՞ք որ յուսահատ մը դարձած եմ եւ թշուառական կ'անուանեմ զինքը։

—Պարոն տը Բիէգոն, բոլոր հոգւովս կը կարեկցիմ ձեզի... Բայց ձեզի, ձեր խոհականութեան, ձեր ուղղամտութեան վայե՞լ է թշուառական անուանել կին մը որ չէ ուզած ձեզի հետ ամուսնանալ։

—Անոր համար չէ՛ որ թշուառական կ'անուանեմ զինքը, հապա անոր համար որ ամիսներով ու տարիներով խրախուսեց կիրքս, որովհետեւ ինծ թող տուաւ հաւատալ թէ ինք ալ մասնակից էր իմ սիրոյս,—և որովհետեւ կը խաբէ՛ր զիս։ Տեսնենք, տիկին... միթէ ես տղա՞յ էի, Միթէ ես կրնայի՞ սխալիլ իր շարժուածքին, նայուածքին, շեշտին, լռութեանը վրայ։ Միթէ այդ ամէնէն յայտնի չէ՞ր որ կը սիրէր զիս... Օ՛հ, դուք ալ համոզուած էիք այս բանին... Եւ այդ ամէնը ստախօսութիւն և ցուրտ պչրողութիւն էր... Պատճառն այն էր որ այն ատեն, հակառակ միջակ կարողութեանս, լաւ պատառ մըն էի իրեն համար որ բան մը չունէր... բայց այն օրն ուր աւելի հարուստ թեկնածու մը ներկայացաւ, անոր թեւերուն մէջ նետուեցաւ՝ առանց փոյթ ընելու թէ ի՛նչպէս կը ջախջախէր սիրտս։

—Եթէ գիտնայի՛ք, պարոն, եթէ կարենայի՛ք գիտնալ թէ ո՛րչափ անարդար էք։

—Անոր թեւերո՛ւն մէջ նետուեցաւ, շարունակեց մարքիզն աճեցուն բորբոքմամբ,—եւ այդ վայրկեանէն սկսեալ ի՛նչ որ անցաւ ներսիդիս, ի՛նչ յուսախաբութիւն, վիշտ, նուաստացում եւ վայրի նախանձ որ զգացի, ի՞նչպէս չէք հասկնար։ Մտքէս անցուցի անձնասպան ըլլալ... Բայց վարած կեանքս ալ տեսակ մը անձնասպանութիւն է... միայն թէ ամօթալի։

—Պարոն տը Բիէգոն... կ'աղաչեմ... հանդարտեցէք... կ'աղաչեմ։

—Զիս յիմարացուց... ամէն կերպով չարացուց զիս... եւ ի՛նք պիտի կրէ ադոր հետեւանքը... Քիչ մը առաջ խորամտաբար ինծ կը զլանար թեթեւ ծառայութիւն մը... եւ այս բանս ըրաւ թշնամանելու համար այդ մանկամարդ կինը... որ բան մը չարժեր, կարելի է... բայց որ իրմէ հարիւր անգամ աւելի կ'արժէ... Ի՛հ ուրեմն, իրմէ ներում պիտի խնդրէ, եթէ ոչ իր ամուսինը պիտի սպաննեմ... Արդէն իր ամուսինը կ'ատեմ. պարկեշտ մարդ մը, այո՛... բայց զինքը կ'ատեմ, եւ իմ տարիուհւոյս կենդանագիրը պիտի չինէ, կա՛մ պիտի սպաննեմ զինքը։

—Պարոն տը Բիէգոն, գոչեց մանկամարդ կինն անոր թեւէն բռնելով, աշխարհիս վրայ ամէնէն սիրելի և սրբազան բանիս վրայ կ'երդնում ձեզ, կը հասկնա՞ք, թէ Պէտրիս անմեղ է այն ամէն բաներէն որոցմով կ'ամբաստանէք զինքը։

—Ա՛յդպէ՛ս հաւատացուցեր է ձեզի, մրմռաց Բիէգոն դառնութեամբ ժպտելով։

—Ա՛հ, Տէ՛ր Աստուած, շարունակեց տիկին տ'Էմառէ ինքզինք ելած։ Ե՛հ, այո, ի՛նչ ըսաւ ինծի... ամէն բան ըսաւ... ըսաւ որ իր մանկամարդութենէն ի վեր զձե՛զ միայն սիրած է, թէ ձեր կինն ըլլալու գաղափարն՝ երկինքն էր իրեն համար... թէ վերջապէս կը պաշտէր զձեզ... և թէ ձեր հօրաքոյրը զինքը բռնադատած է ձեր ձեռքը մերժելու՝ սպառնալով որ զձեզ կը զրկէ իր ժառանգութենէն, և նա ինքզինքը զոհած է, մարտիրոսի մը պէս տառապելով... Այս է ահա ճշմարտութիւնն... և դուք մարդոց ամէնէն յետինը պիտի ըլլայիք եթէ երբեք զիս զղջալ տայիք այս յանցապարտ, կարի յանցապարտ անխորհրդապահութեանս համար... բայց պէտք էր սակայն առաջքըն առնուլ այն դժբաղդութեան... այն ոճրի՛ն որուն վրայ կը մտածէք։

Մարքիզը զինքը կը դիտէր զարմացկոտ աչուըներով, անորոշ, տակաւին վարանոտ։ Բայց մանկամարդ կնոջ սրտէն և շրթունքէն ցայտող խոստովանութիւնը ճշմարտութեան այնպիսի հանգամանք մը ունէր որ կը համոզէր։ Երիտասարդը շատ հասկցաւ զայդ, եւ մեղմիւ անոր ձեռքը բռնելով եւ անձկալից կերպարանքով անոր առջեւ նստելով,

—Կարելի՞ բան է այդ... Այո, գիտեմ որ սուտ չէք խօսիր բնաւ... Ա՛հ, օրհնեալ եղի՛ք ինծի ըրած բարութեանդ համար... Ա՛հ, ո՛րչափ շնորհակալ եմ ձեզի... Երջանկութիւնը չէք տար ինծ, աւա՛ղ, այլ քաջութիւնս եւ պատիւ կը դարձնէ՛ք ինծի։

—Կ'արժանագրեմ այդ խօսքերնիդ, ըսաւ դերկոմսուհին, ուժով սեղմելով անոր ձեռքը։

Յայնժամ աւելի բացորոշ կերպով բացատրեց թէ Պէտրիս ի՛նչ բռնազբօսիկ կերպով հնազանդած էր տիկին տը Մոնդոռոնի. մանկամարդ կինն այլ եւս պատճառ մը չունէր անկից ծածկելու այդ մանրամասնութիւններն որոց անյագութեամբ մտիկ կ'ընէր երիտասարդը։

Սրահին մէջ դերասաններու յանկարծական վերակոչումն ընդհատեց զիրենք, յայտ առնելով թէ արարուածը կը վերջանար։

—Սիրելի պարոնս, ըսաւ տիկին տ'Էմառէ ոտքի ելլելով, երկուքս ալ հանդարտեան պէտք ունինք... եւ մանաւանդ խորհրդածութեան... ասկից զատ, դիմացի օթեակին մէջ հիմակ սկսած ըլլալու են անհանգիստ ըլլալ ձեզի համար։

Բիէգոն ձեռքովը դերագանց անտարբերութեան շարժում մը ըրաւ։

—Վաղը ժամը երկուքին եկէք զիս տեսէք, ըսաւ դերկոմսուհին։ Միասին շատ լուրջ խնդրոյ մը վրայ պիտի խորհրդակցինք, այսինքն թէ ի՛նչ դիրք պիտի բռնենք Պէտրիսի նկատմամբ։

—Ուրեմն վաղը, տիկին... եւ, անգամ մը եւս, օրհնեալ եղիք։

Նրբանցքին դանէն դուրս ելաւ, մինչդեռ դերկոմսուհին իր օթեակը կը վերադառնար։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Բ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 22 Յունիս, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

19 Յունիս 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Բ. Ընտրութիւն Մայր-Դիւանի։

Ատենադպիր Ատենապետի
Ա. ԹՆԿՐԵԱՆ

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն անցեալ ուրբաթ օր հրաւիրեց Մայր եկեղեցւոյ և Կէտիկ Փաշայի Թաղական Խորհուրդները, կարգադրելու համար երկուց խորհրդոց միջեւ եղած սահմանի խնդիրն։

Երկար խորհրդակցութիւններէ յետոյ Ն. Գերապատուութիւն միջոց մը առաջարկեց այդ խնդիրը երկուստեք համաձայնութեամբ կարգադրելու համար։ Ասոր վրայ երկու Թաղ. Խորհրդոյ Ներկայացուցիչք պատասխանեցին որ առաջարկեալ այդ միջոցին վրայ իրենք իրենց մէջ համաձայնելով տեղեկագիր մը պիտի բերեն։ Գեր. Փոխանորդ Հայրն հաւանեցաւ այդ առաջարկութեան։

Սամսոնէն կը գրեն մեզ թէ Սանասարեանցի մարմինը տանող Մոնչ շոգենաւն անցեալ երկուշաբթի առաւօտ անդ հասնելուն պէս, քաղաքին հայ երիտասարդութեան մէկ քանի անդամք շոգենաւ ելած։ Ներկայացեր են Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանին և Սամսոնի Հայոց խորին ցաւակցութիւնն յայտներ են՝ յաւէտ երախտագիտութեան և մեծարանաց արժանի հանգուցելոյն համար։ Ն. Սրբազնութիւն օրհնելով զիրենք, ազգութեանք յորդոր կարդացեր է զարգանալ սրտով և մտքով։

Թէեւ Սամսոնի Հայոց Թաղական խորհուրդը գեղեցիկ պսակ մը պատրաստած է եղեր Սանասարեանցի դագաղին վրայ դնելու համար, սակայն շոգենաւը փութով մեկնելուն պատճառաւ չէ կրցեր երթալ անդ և պսակը նուիրել։ Թաղական Խորհուրդը մտադրեր է այդ պսակը՝ ցաւակցական գրի մը հետ՝ նոյն երեկոյեան աւստրիական շոգենաւով ղրկել ի Պաթում, հեռագրատան տնօրէն Մեծ. Ձերբաշեանի։—Սամսոնի ազգայիններէն Կիւրիկեան, Երզուարդ Մուրատեան և Միքայէլ Բիւրքճեան Էֆէնտիներն արդէն ցաւակցական հեռագրեր ղրկեր են առ Պ. Եղեանց և առ Տեսչութիւնն Սանասարեանց վարժարանի։

Տրապիզոնէն եւս կը գրեն մեզ թէ յունիս 10ին կիրակի օր քաղաքին եկեղեցեաց մէջ հանդստեան մաղթանքներ կատարուեր են հանգուցեալ Սանասարեանցի համար, որոշմամբ Ազգ. Վարչութեան։

Ինչպէս ի լրոյ ծանուցեր էինք, կը հաստատենք թէ վաղը, չորեքշաբթի, առաւօտեան ժամը երկուքին, ողբացեալ Աղնաւաշու Տիկին Նեկտար որ Ջոնդ Ասպետուհւոյ հոգւոյն համար Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Գեր. Տ. Գարեգին Եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, ի ներկայութեան բարեկամաց և համակիր ազգայնոց որք հոն պիտի համախմբուին, և յետոյ հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի ազգային գերեզմանատունն՝ իւր յատուկ Նորակառոյց չքեղ դամբարանին մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Մրգեղինաց մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Բեսիմ Էֆէնտի, անդամ մաքսատան ժողովոյ, և նմա յաջորդեց Աստուր Էֆէնտի, տնօրէն մրգեղինաց մաքսատան։

Բարբերդ Բախ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Լութֆուլլահ Լութֆի Էֆէնտի։

Գաղթականաց հիւանդանոցին առաջին բժիշկ անուանեցաւ նոյն հիւանդանոցի բժիշկներէն Ճորճի Էֆէնտի։

— —

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Տրապիզոնի վաճառականներէն Հաճի Համտիզատէ Թէվֆիգ Էֆէնտիի։

— —

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պէրութի կուսակալ Աղիզ փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ի Փարիզ հրատարակեալ Էխօ լրագրոյ տնօրէն Պ. Սիմոն տը Սէն-Սոթէրի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Սաատ Էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Եւմտա[կան] Նախարարութեան օրէնսդէտ խորհրդականաց դիւանի քարտուղարներէն Մէհմէտ Սայիտ Էֆէնտիի։

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ռումանական կառավարութիւնը Ռումանական Թագ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է կրթական նախարար Վսեմ. Մինիֆ փաշայի։

Ռումանական դեսպանն երէկ Մէաբիֆի պաշտօնատունը գնաց և անձամբ Վսեմ. Մինիֆ փաշայի յանձնեց այդ պատուանշանը։

—Սերպիական կառավարութիւնը Թաքովօ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Արտաքին գործոց Նախարարութեան արարողապետ Իպրահիմ պէյի և Աթէնքի օսմանեան դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյի։

Կայսերական Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշաններու գործածութիւնը։

— —

ՌԻԶԱ ՊԷՅ

Աթէնքի օսմանեան նախորդ դեսպան Րիզա պէյ երէկ Աթէնքէն մայրաքաղաքս ժամանեց Խտիվիյէ ընկերութեան Շարքիյէ շոգենաւով։ Րիզա պէյ ուղղակի կայսերական պալատ և յետոյ Բ. Դուռն երթալով, այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Պետական Խորհրդոյ Բարձր. Նախագահին և Ներքին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարներուն։

— —

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա նախընթաց օր վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուեցաւ։ Ն. Վսեմութեան ճակատին վերի մասին վրայ գտնուած փոքր ուռ մը հանուեցաւ վիրաբուժական գործողութեամբ։

Ն. Վսեմութիւնը դարմանող բժիշկները տասնօրեայ հանգիստ յանձնարարեցին նմա։

— —

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ «ՍԸՐՎԷԹ»Ի

Պաշտօնական Տեղեկագիր

Նախարարական հրամանաւ Սէրվէթ լրագիրն այսօրուընէ սկսեալ տասնհինգ օրուան դադարման դատապարտուած է, որովհետեւ տրուած հրամաններու ու պատուէրներու հակառակ գործած է։

18 յունիս 306

— —

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Յունիս 25ին ի Լոնտոն գումարեալ Օսմ. կայս. Պանքային Ընդհ. անուր ժողովոյ ներկայացուած տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ, 1889 դեկտեմբեր 31ին փակուած հաշիւները ցոյց կու տան 411,164 անգլ. ոսկւոյ խառն հասոյթ մը և 246,650 անգլ. ոսկւոյ զուտ շահ մը, որ անցեալ տարուընէ մնացած գումարին վրայ աւելնալով, 264,279 անգլ. ոսկւոյ կը բարձրացնէ Շահուզենի հաշւոյն պահանջի կողմը երեւցող գումարը։

Օսմ. կայսերական Պանքային ընդհանուր Յանձնաժողովն առաջարկած է մէն մի բաժնեթղթի վրայ 10 շիլին շահաբաժին տալ, այսինքն դրամագլխին վրայ 5 0/0, որով 14,273 անգլ. ոսկի կ'աւելնայ՝ յաջորդ տարուոյն անցնելու համար։

Յանձնաժողովը ցաւօք ծանուցած է հրաժարականն Պ. Մորկան Հ. Թոռնթըրի, ընդհանուր տնօրէն Օսմ. կայս. Պանքային ի Կ. Պոլիս, որ գործէն կը քաշուի տասնեւութ տարուան ծառայութենէ յետոյ, որու միջոցին միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ ունեցած է կառավարութեան ու յանձնաժողովին հետ։ Այս կարեւոր պաշտօնին մէջ իրեն յաջորդ կարգելու համար, Յանձնաժողովը մեծ գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ թէ ընտրած է զՍըր Էտկար Վինսընդ, նախորդ ելմտական խորհրդականն Եգիպտոսի Խտիվին։

— —

Պ. ԷՄԻԼ ՏՐՎՕ

Օսմ. կայս. Պանքային պաշտօնեայներն ուզելով իրենց սիրոյն և երախտագիտութեան մէկ փրաւական տալ իրենց նախկին տնօրէնին, Պ. Էմիլ Տրվոյի, որուն բարութիւնները չեն մոռցած այն քսան տարուան միջոցին յորում վարած է Օսմ. Պանքային տնօրէնութիւնը, շաբաթ օրը մեծ բազմութեամբ (իբր 120 հոգի) ներկայացան Պ. Տրվոյի և նմա մատուցին հրաշալի արձան մը, Մօթօ-ն, Շաբիւի հրաշակերտին մանրանկարն, և ուղերձ մը Պանքային բոլոր պաշտօնէից ստորագրութեամբ։ Արձանը կը ներկայացնէ կին մը, որ մէկ ձեռքովը քող մը վեր առնելով, աչուըները կը խորասուզէ անհունութեան մէջ։

Ի դիմաց Պանքային պաշտօնէութեան, Պ. Տիւան կարդաց ուղերձն։ Ի պատասխանի, Պ. Է. Տրվօ, խորապէս զգածեալ, պերճախօս բանիւք հաւաստեց պաշտօնէութեան թէ միշտ յարեկամ է իրեն և միշտ համակրութիւն ունի այն հաստատութեան համար զոր վարած է այնքան տարիներ։

— —

Պ. ԲԻԼԻՈՏԻՍ ԳՈՒԲԱ

Մայրաքաղաքիս ծանօթ յոյն ճարտարապետներէն Պ. Գուբա եղերական մահուամբ մեռաւ շաբաթ առաւօտ ի Հալքի։

Պ. Գուբա կը քննէր նորակառոյց տուն մը, որուն շինութիւնն յառաջ կը վարէր ի Հալքի Պ. Ա. Համբուրոյի։ Լաստակերտին ամենէն բարձր տեղը ելած էր, երբ տախտակ մը տեղէն խախտեցաւ և վար ինկաւ, իրեն հետ տանելով տարաբաղդ ճարտարապետը։ Պ. Գուբա, քունքէն վիրաւորուելով, մէկ քանի վայրկեան յետոյ կը մեռնէր, հակառակ բժշկական անմիջական օգնութեանց։

Պ. Գուբա շատ հմուտ ճարտարապետ մըն էր, մայրաքաղաքիս մէջ քաջածանօթ։ Իր արուեստական ծանօթութիւններէն զատ, մեծ հմտութիւն ունէր բիւզանդեան արուեստական հնագիտութեան խնդրոց մէջ։ 1877էն ի վեր, Բերայի Յունաց Սիլլոգոսին հնագիտական հաւաքածոյին վերատեսուչն էր և անդամ Սիլլոգոսին հնագիտական յանձնախմբին։

— —

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Զմիւռնիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք հետեւեալ դէպքն որ տեղի ունեցած է Րէիս Տէրէ անուն ծովեզերեայ ագարակը։

Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր Զմիւռնիոյ շրջակայ Գարապուրուն գիւղախմբին մօտ գտնուած Րէիս Տէրէ ագարակը յարձակում մը կը կրէ տասն չափ զինակաւոր չարագործներէ, որք նաւակով կու գան և ագարակն աւարի տալու կը ձեռնարկեն։ Ագարակի բնակիչք կ'սկսին դիմադրել և չարագործք հրազէն պարպելով, առաջիններէն երեք հոգի կ'ըսպաննեն և նաւակը նստելով կը փախչին։ Չարագործներէն ալ մէկ քանին վիրաւորուած կը կարծուի։ Նահանգին կուսակալն իմանալով այս ոճրագործութիւնն, հեռագրական հրամաններ ուղղած է ի Գարապուրուն, ի Չէշմէ, ի Քիոս, ի Հռոդոս, ի Թէնէտոս և ի Տարտանէլ, չարագործներու ձերբակալման համար։ Ն. Վսեմութեան հրամանաւ նահանգին ոստիկանզինուորաց հրամանատարը մէկ քանի հետեւորդներով ոճրին վայրը գնացած է հարկ քննութիւնները կատարելու համար։

—Աւազակութեան ուրիշ դէպք մը եւս Զմիւռնիոյն կէս ժամ հեռու տեղ մը կատարուած է առանց արդիւնքի եւ տարբեր պարագայներու մէջ։

Զմիւռնիացի վաճառական Հաճի Տաւուտ Զէքիրիւհ Էֆէնտի, որ Պուճա անուն ամարանոցը կը բնակի, սպառնական նամակ մը կ'առնէ, որով 250 ոսկի կը պահանջուէր և կ'ազդարարուէր այդ գումարը ամարանոցին մօտ տեղ մը դնել։ Վաճառականն անմիջապէս խնդիրը իմաց կու տայ տեղական կառավարութեան, որ ծպտեալ ոստիկաններ կը ղրկէ այդ տեղն։ Ոստիկանք ամարանոցին չորս կողմի փողոցներուն մէջ կը պահուըտին և ոստիկանաց մին ամարանոցին մօտ ծառի մը վրայ ելլելով, կ'սպասէ, և որոշեալ տեղն ալ 250 հատ պղինձէ հինգ փարանոցներով լի քսակ մը կը ձգուի։ Ուրբաթ առաւօտ կանուխ դէմքն պլխելով, գլուխը փաթթոցով և գիւղացիի հագուստով մարդ մը երեւան կ'ելլէ, որ չորս կողմը դիտելէ յետոյ քսակը կ'առնու և կ'սկսի փախչիլ։ Ծառին վրայ գտնուող ոստիկանը զայս տեսնելով նախապէս եղած կարգադրութեան համաձայն ըսվովեր մը կը պարպէ։ Չորս կողմը գտնուող ոստիկանք ու ոստիկան զինուորք երեւան կ'ելլեն. անծանօթը կ'սկսի ամենայն արագութեամբ փախչիլ. ոստիկանք չեն կրնար հրազէն պարպել զինքը չը զարնելու երկիւղով, որով անծանօթը ձեռքի քսակը նետելով անյայտ կըլլայ։ Ոստիկանք թէեւ ետեւէն հրազէն կը պարպեն, սակայն չեն յաջողիր զարնել։

Զմիւռնիոյ կուսակալն այդ դէպքէն անմիջապէս յետոյ այդ ամարանոցն երթալով հարկ եղած հրամանները տուած է ձերբակալելու համար այդ չարագործն, որոյ ով ըլլալուն վրայ արդէն տեղեկութիւնք առնուած են։

—Մայրաքաղաքէս աքսորեալ մուրացիկներ խումբ խումբ Զմիւռնիա կը դիմեն եղեր, ուր հրապարակներու վրայ կը մուրան։

— —

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՅԼՆ

Ոստիկանութեան պաշտօնեայք կը շարունակեն հարցաքննել այն նաւավարներն, որք ձերբակալուած են ի Սարրըար նալպրավաճառի մը խանութին մէջ տեղի ունեցած ոճրագործութեանն առթիւ։ Ձերբակալեալք Մէհմէտ և Էմին նախընթաց օր Պէշիկթաշի պահականոցէն ի Սարրըար փոխադրուելով, անդ տեղւոյն վրայ հարցաքննուեցան։ Ոստիկանք այդ նաւավարներու բնակած շէնքին մէջ խուզարկութիւններ կատարելով սնդուկի մը տակէն խոշոր դաշոյն մը գտան, որուն վրայ արեան բիծերու նման նշաններ կային։ Ոստիկանութիւնը կը հարցաքննէ նաեւ այն անձերն որք այս գործին վրայ քիչ շատ տեղեկութիւն ունին։

—Քանչլէր փողոցի ոճրագործն Ալէքօ տակաւին ձերբակալուած չէ։ Այսօր ըԶմիւռնիայէ եկող շոգենաւը պիտի բերէ լուսանկարն այն մարդուն որ ի Զմիւռնիա ձերբակալուած է և կը կարծուի թէ Ալէքօն է։ Ցարդ ոչ ոք ներկայացած է իբրեւ ազգական կամ ծանօթ սպանեալ Բէլյաճիի, հետեւաբար Քանչլէր փողոցի տան մէջ գտնուած կարասիք ոստիկանութեան կողմէ պահպանուած են։

—Այս կիւրակէ օր ի Սարրըար Հիւնքեար Սույու կոչ մը տեղի ունեցաւ հայագգի չորս ոսկերիչներու և չաքարավաճառի մը միջեւ։ Ոսկերիչք քառասուն փարայի շաքար առած էին և դրամը փճռելու համար քառորդ մը տուին չաքարավաճառին որպէս զի աւելորդ մասն ետ տայ, սակայն չաքարավաճառը պատասխանեց թէ այդչափ մանր դրամ չունէր։ Ասոր վրայ ոսկերիչներէ մին բարկանալով, ձեռքի գաւազանը չաքարավաճառին գըլխուն զարկաւ, այնպէս ուժգին որ գաւազանը կոտրեցաւ և չաքարավաճառին գլուխը վիրաւորուելով, սկսաւ արիւն հոսիլ։ Վիրաւորող ոսկերիչը թէեւ փախաւ, սակայն իւր միւս ընկերք ձերբակալուեցան։

—Ի Սարրըար Ճէվահիրճեաններու պարտէզին մէջ կատարուած ոճրագործութեան հեղինակներէ մին Րիզէլի Եուսուֆ Թոսմանիոյ մէջ ձերբակալուած ըլլալով, երէկ մայրաքաղաքս բերուեցաւ ընդ հըսկողութեամբ։

Եղեռնադատ ատեանն այսօր պիտի ըղբաղի այդ դատի չարունակութեամբ։

—Եղեռնադատ ատեանն երէկ զբաղեցաւ ոճրագործութեան դատով մը։ Այս ոճրագործութիւն կատարուած էր տասը տարի առաջ։ Ոճրագործն է արքունի Նաւարանին մէջ նպարավաճառութիւն ընող Լիզոր, իսկ սպանեալն է Բերացի Մարիօրիցա անուն 21 տարեկան աղջիկ մը։

Մարիօրիցա աղքատիկ վիճակի մէջ պատուաւոր կերպիւ իւր ապրուստը կը ճարէր լուացարարութիւն ընելով։ Լիզոր որ Մարիօրիցայի յաճախորդներէ մին էր, օր մը ձերմակեղէն տալու պատրուակաւ աղջկան տունը կ'երթայ և դաշոյն ի ձեռին սպառնալով Մարիօրիցայի պատիւը բռնաբարել կ'ուզէ։ Աղջիկը կը մերժէ եւ ասոր վրայ Լիզոր իւր դաշոյնով քանի մը հարուածներ տալէ յետոյ խեղճ աղջկան աղիքները դուրս կը թափէ։

Ոճրագործն այն ատեն ձերբակալուած և Եղեռնադատ ատենին առջեւ դատուելով, մահուան դատապարտուած էր, սակայն Վճռաբեկ ատեանը այդ որոշումը բեկած էր, ըստ որում Եղեռնադատ ատենի դատաւորք օրինաց պահանջած թիւը չունէին։

Արդ, Եղեռնադատ ատեանն երէկ վերստին զբաղեցաւ այդ դատով և լսեց իբր վկայ ներկայացող անձանց յայտարարութիւնները, սակայն ուրիշ վկայներու եւս պէտք տեսնելով, դատին չարունակութիւնն ուրիշ օրուան յետաձգեց։

—Կ'ըսուի թէ անցեալ օր ի Մալթէբէ ոճրագործութիւն մը տեղի ունեցած է։ Տան մը սպասաւորն սպաննած է իւր պատուու տիրուհին և նորա սպասուհին, սակայն մանրամասնութիւնք ինչպէս նաեւ ստոյգ տեղեկութիւնք կը պակսին։

—Երէկ առաւօտ Ունգարանի կողմը ջաղացքի մը մէջ ցաւալի արկած մը տեղի ունեցաւ։ Չորս գործաւորք՝ մեքենային աւելորդ շոգին ընդունող ականին մէջ մըտած էին մաքրելու համար, երբ յանկարծ մեքենան սկսաւ դառնալ և ականը շոգիով լեցուեցաւ։ Գործաւորք խեղդուելու մօտ էին, երբ ջաղացքին մարդիկ ուշաբերելով, դուրս հանեցին այդ գործաւորներն, որք անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցան։ Ասոնցմէ մին կէս ժամ յետոյ մեռաւ։ Միւս երկուքին կեանքը վտանգի մէջ է, իսկ երրորդն ապաքինելու վրայ է։

—Երէկ ծանուցինք թէ Սալիհ պէյ երեք հազար ոսկի առնելով իւր հետ Սիլիվրի ուղեւորած է Ահմէտ Էֆէնտին աւազակաց ձեռքէն ազատելու համար։ Արդ ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Սալիհ պէյ՝ Պ. Թոմսընի միջոցաւ հաշիւ կրցեր է 1500 ոսկի հայթայթել և այս վերջինոյն հետ Սիլիվրի գնացած է։

—Բեղրոս Խանէի մօտ Միրախոր ագարակի վարձակալն, որ աւազակաց կողմէ վիրաւորուած էր, սկսած է աղէկնալ։ Կառավարութեան կողմէ ղրկուած բազմաթիւ զինուորք և ոստիկանք կը շարունակեն իրենց խուզարկութիւնները։

—Երէկ գիշեր ժամ 3ին ի Պոլիս Ախըրքաբու թաղն հրդեհ ծագելով, խոտի մթերանոց մը այրեցաւ։ Մթերանոցը կայսերական անձնական Գանձուն Նախարարութեան սեփականութիւնն էր։

—Կիւրակի իրիկուն ութն տարեկան Թուրք տղայ մը Վանիքէօյի ծովեզերքէն հոսանքին մէջ ինկնալով, անյայտ եղաւ։

—Նախընթաց օր Գասըմփաշի բացերը մակոյկ մը ընկղմեցաւ։ Մակոյկը, յորում երեք հոգի կային, առագաստ պարզած կ'երթար, երբ ուրիշ նաւու մը բաղխելով խորտակեցաւ։ Շիրքէթի 15 թիւ շոգենաւն որ նոյն պահուն անկից կ'անցնէր, ազատեց մակոյկին մէջ գտնուողներն որք ծովուն վրայ կը տատանէին։

—Այս կիւրակի օր Քեաղըտխանէէն դարձող մակոյկ մը յորում երեք մարդ կը գտնուէին, Սիլահտար Աղայի մօտ քարի մը զարնուելով, ջուր առնուլ սկսաւ. սակայն անկից անցնող ուրիշ մակոյկ մը օգնութեան փութալով ազատեց թէ՛ մակոյկն և թէ՛ մէջը գտնուողները։

—Կիւրակի օրը Մէհմէտ անուն պարսիկ մը ի Պոլիս Սիրքէճի քարուի առջեւ ծովը մտած պահուն խեղդուած և անյայտ եղած է։

Կայսերական հրամանաւ՝ Էնկիւրիէն բերուած երեսուն և վեց պատանիներ Գուլէլիի զինուորական վարժարանն ընդունուած են։

—Ոստիկանութիւնն երէկ եօթը չարագործներ աքսորեց հեռաւոր վայրեր։

—Մխիթարի երկրաշարժէ վնասեալոց համար կազմեալ Նպաստամատոյց յանձնաժողովն երէկ, տասներորդ անգամ ըլլալով, հինգ հազար ղրուշ ղրկեց տեղւոյն մանձաժողովին։

—Վեհ. Սուլթանը, տեղեկանալով Իւր հրացանակրաց պետ Ահմէտ Ճէլալէտտին փաշայի հիւանդութիւնն, հրամայած է ի Նշան Թաշ յատկապէս տուն մը վարձելով, անդ փոխադրել զնա և պէտք եղածն պէս դարմանել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ յառաջիկայ օգոստոս 1էն սկսեալ ի գործադրութեան պիտի դրուի ուղեւորաց նոր սակագին մը Կ. Պոլսէն դէպի արուարձանաց կայարանները և փոխադարձ երթեւեկութեանց համար. այդ սակագնով կը փոխուին պարզ տոմսերուն գները։

Նոյն գծին վրայ երթեւեկի տոմսերուն և ամեն տեսակ բաժանորդագրութեան քարտերուն գինը նոյն կը մնայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 17 յունիս 1890

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՀ ԼՈՐՏ ՔԱՐՆԱՐՎՈՆԻ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Յունիս. —Էրլ օվ Քանավըն (Լորտ Քարնարվոն) մեռաւ։

(Լորտ Քարնարվոն պահպանողական կուսակցութեան կը պատկանէր, և Լորտ Պիքընսֆիլտի նախարարութեան մէջ գաղթային նախարար էր։ Բայց Պահպանողականաց ամենէն ազատամիտներէն մին էր, և զանազան արտաքին խնդրոց մէջ ազատական կուսակցութեան համամիտ գտնուած է։ Լորտ Սալզպըրիի նախարարութեան մէջ Իռլանտայի Փոխարքայ եղաւ պահ մը, բայց որովհետեւ Իռլանտայի մէջ Խորհրդարանի հաստատման համամիտ էր, Լորտ Սալզպըրիի և պահպանողական կուսակցութեան մեծամասնութեան հետ անհամաձայն գտնուեցաւ և հրաժարեցաւ փոխարքայութենէն։ Շատ հմուտ, պերճախօս և համակրելի քաղաքական մարդ մ'էր։ Վերջին ժամանակներս թէեւ հանրային գործերէ քաշուած, բայց Լորտերու ժողովոյն մէջ, որուն բնական անդամ էր իբրեւ կոմսական գերդաստանի մը պետ, իւր ձայն յաճախ կը լսուէր և ժողովականք համակրանօք մտիկ կ'ընէին իրեն, մանաւանդ արտաքին խնդրոց վրայ։ Իւր մահը մեծ կորուստ մ'է։ (Տ. Խ.)

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆՔ ԱՆԳԼԻՈՅ

ԼՈՆՏՈՆ, 30. —Պահպանողականք մեծ գումարում մ'ընելով, միաձայնութեամբ ընդունեցին երեսփոխան Պ. Պորթուրի առաջարկն, և վստահութիւն յայտնեցին պահպանողական նախարարութեան վրայ։ Ելմտական նախարար Պ. Կոշըն, պատերազմական նախարար Պ. Սմիթ և Իռլանտայի նախարար Պ. Պալֆուր բանախօսութիւններ ըրին։ Այս վերջինս ըսաւ թէ գոյացեալ կարգադրութեան շնորհիւ տեղի չմնար առկախ խնդրոց մէջ անհամաձայն գտնուելու Գերմանիոյ հետ, որուն հետ Անգլիա կապուած է սերտ կապերով։

(Այս պահպանողական ժողովին գումարման շարժառիթն էր ոգելից ըմպելեաց վերաբերեալ օրինագծին վրայ կառավարութեան կրած պարտութիւնը։ Պ. Կոշընի ինչ ինչ առաջարկները, Կլատսթոնեանց և մինչեւ իսկ մաս մը Միութենական-Ազատականաց կողմէ մերժուելէն ետքը, նոյն ինքն Երեսփ. Ժողովոյ Ատենապետն, որ սահմանադրական խնդրոց վրայ բարձրագոյն հեղինակութիւնը կը համարուի յԱնգլիա, հարցման մը ի պատասխանի նաեւ յայտարարեց թէ ելմտական նախարարին առաջարկը—(տուրք գանձուելէ գոյացեալ գումարի մը անմիջական գործածում ցոյց չտրուելով թողուլ որ դիզուի)—Անգլիոյ սահմանադրական հիմնական սկզբանց հակառակ է։ Այս յայտարարութեան վրայ, որուն առջեւ խոնարհելէն զատ ուրիշ ճար չի կար, նախարարութիւնն իւր ծրագիրն հիմնովին փոփոխելու հարկին մէջ գտնուեցաւ, և Պ. Կոշընի դիրքը սաստիկ խախտեցաւ։ Լորտ Սալզպըրի ուզեց իւր կուսակիցներն յարտասովոր ժողով գումարելով անոնց կարծիքն իմանալ, և ահա անոնց կողմէ վստահութեան քուէ մը կ'արժանանայ։ Բայց և այնպէս, նախարարութեան խորհրդարանական կացութիւնը բաւական տկար է այս պահուս։ Տ. Խ.)

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

ՖՐԷՏԷՆՍՊՈՐԿ, 30. —Արքայական պալատան մէջ տրուած հացկերոյթին առթիւ, Դանիոյ Թագաւորը Վիլհէլմ Կայսեր և կայսերական գերդաստանին կենաց բաժակ առաջարկեց։ Նուագարանք բրուսիական ազգային երգն հնչեցուցին, զոր հանդիսականք յոտին կանգնած մտիկ ըրին։ Կայսրը պատասխանեց թէ ճշմարտապէս բարեբախտ կը համարի ինքզինք՝ Դանիոյ արժանաւոր վեհապետն և իւր գերդաստանն իրենց բնակավայրին մէջ ողջունելուն համար, և բաժակ առաջարկեց անոնց կենաց։

ՊԵՐԼԻՆ, 30.—Անհիմն է Ֆրանսական լրագրաց լուրը թէ Վիլհէլմ Կայսր Նորվեկիոյ մէջ գլխաւոր մը գնած է ամառն հոն անցունելու համար։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30.—Կայսրն ու Կայսրուհին Ֆինլանտիա գնացին։—Ուքազ մը հրատարակեցաւ, որ կը հրամայէ վեց միլլոն արծաթ րուպլի կոխել։ Ուրիշ Ուքազով մը մը շաքարին վրայ յաւելուածական տուրք մը կը դրուի փութին (13 քաշին) 40 քափէք։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ Ց'ԱՓՐԻԿԷ

ՀՌՈՄ, 30. —Մասուայէ կը ծանուցուի թէ Քէրէնի հրամատարը բնիկ զօրախումբ մը ղրկած է Տէրվիշներուն դէմ որք յարձակած էին դէպ ի Պէնիտճէր, որ իտալեան պաշտպանութեան ներքեւ գըտնուող վայր մ'է։ Տէրվիշք յանկարծակի գալով, բոլորովին յաղթուեցան, 15 հոգի մեռեալ, 100 հրացան և իրենց դրօշը թողլով։ Բնիկ զօրքերէն երկու հոգի մեռան և չորս հոգի վիրաւորեցան։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՀՆՏԱԽՏ

ԼԻՍՊՈՆ, 30 յունիս.—Փորթուկալի կառավարութեան առողջապահական վարչութեան ամեն զգուշութեանց հակառակ, կը ծանուցուի թէ մարդ մը հընտախտէ մեռած է ի Ռէկիօ։

Ի ՊՐԱԶԻԼԻԱ

ՊՈՒԷՆՈՍ-ԱՅՐԷՍ, 30.—Կը ծանուցուի թէ Պրազիլիոյ Ազգային Դրամատան վարչական խորհուրդն որոշած է վճարումները դադրեցնել, (այսինքն՝ այս Դրամատունը սնանկ հրատարակել)։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՈՃՐԱԳՈՐԾՔ

ՓԱՐԻԶ, 30.—Միշէլ Էյռօ, որ, իւր հոմանուհւոյն՝ Կապրիէլ Պոմփառի՝ հետ համախորհուրդ, սպաննեց դատական բարարարան Կուֆէ, և մարմինը պայուսակի մը մէջ դնելով տարաւ ձգեց ի Միրի, վերջերս ի Հավանա ձերբակալուած և սպանիական իշխանութեանց կողմէ Ֆրանսական ոստիկանութեան յանձնուած լինելով, այսօր ողջամբ Փարիզ բերուեցաւ, և կեդրոնական բանտը դրուեցաւ։

—1 յուլիս.— Վոստալլ, որ ի մահ դատապարտուած էր՝ իւր հոմանուհւոյն փոքրիկ աղջիկը բռնաբարելուն և յետոյ չարաչար սպաննելուն համար, այս առաւօտ կը գլխատուի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 Յունիս

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէջիտ. Ո. Սէրի		20	19
Օրուայ[illegible]	»	20	17
[illegible] մէջ	»	—	—
[illegible]	»	20	15
[illegible]	»	20	13

ԻՍԹԻՔՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	—	—
Այս առաւօտ	—	—
[illegible]	—	—

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

[illegible]	A. Սէրի	—	—
»	B. »	—	—
»	C. »	20	21

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

[illegible]	[illegible]	Լր.	5	5
[illegible]	Օսմ.	»	9	38
[illegible]	»	»	7	15
[illegible]	»	»	5	
[illegible]	»	»	502	1/2
[illegible]		Ֆր.	77	3/4
[illegible]		Գ. Կ.	141	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Փարիզ, 30 Յունիս, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 0/0	91	72 1/2
» » 4 1/2 0/0	106	25
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18	72 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	78	25
» Բէժիի բաժնեթուղթ	271	25
Պանք Օթօման	601	25
Գրէտի Լիոնէ	743	75
Իտալական Ռանթ 5 0/0	95	85
Հելլենական 5 0/0	478	
Բերիօտիքէ Թիւրք (1890)	417	50
Եգիպտական միացեալ	485	62 1/2
Պանք տը Բարի	835	
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	470	
Սուէզի ջրանցք	2360	
Սպանիական արտաքին	—	—
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	17

ՆԱՄԱԿ ԵԳԻՊՏՈՍԷ

ԳԱՀԻՐԷ, 12 յունիս

Իբր շարունակութիւն իմ վերջին թղթակցութեան, պատիւ ունիմ Արեւելքի ազնիւ ընթերցողաց յայտ առնել թէ գաւառիս վարչութեան պատ. Քաղաքական ժողովն վերընտրած է զիւր դիւան։ Մեծ. Յովհաննէս Էֆէնտի Նուպարեան ատենապետ, Կարապետ Էֆէնտի Սարոյեան ատենադպիր. վերընտրած է նաեւ զիւր գանձապետ որ է Մեծ. Բարթիկ Էֆէնտի Նահապետեան. անդամք են Մեծ. Բիւզանդ Էֆէնտի Ալիքսանեան և Տիգրան Էֆէնտի Մկրտիչեան (այժմ ի Կ. Պոլիս)։

Քաղաքական ժողովոյ ճիւղերն եւս իրենց պաշտօնը պիտի շարունակեն ցվերջ ամիս։

Առաջնորդական փոխանորդ ընտրուած է Արժ. Տ. Կարապետ աւագ քահանայ Յովսէփեան որ ուրիշ ժամանակներ եւս վարած է զայս պաշտօն։

Գաւ. պատկ. Ընդհ. Ժողովոյ դիւանն, յատուկ պաշտօնագիր մ'ուղղելով առ Քաղաքական ժողովն, յանձնարարած է նմա Գաւ. սնտուկէն որոշեալ գումար մը դնել ընդ տրամադրութեամբ մեր Ս. Առաջնորդին, իբր ճանապարհի ծախք Գահիրէէն ի Կ. Պոլիս. սակայն Ն. Սրբազնութիւնն ընդունած չէ, յայտարարելով թէ չուզեր ո՛ և իցէ կերպիւ ծանրանալ ազգ. սնտուկին վրայ, յորմէ իւր թոշակն ունի։

Ն. Սրբազնութիւնն մեկնած է Աղեքսանդրիայէն յունիս 10ին ռուսական շոգենաւով, որ Սմիւռնիոյ ճամբով մայրաքաղաքդ պիտի ժամանէ յունիս 20ի չորեքշաբթի օրն արշալուսին։

Մաղթենք որ Ն. Սրբազնութեան ֆիզիքական վիճակն, որ չհամաձայնիր եգիպտական կլիմային և տեղի կուտայ տքնութեան և անմարսողութեան, շուտափոյթ կազդուրի և չլինի պատճառ հրաժարման նորա առաջնորդութենէ վիճակիս։ Իսկ թէ Ն. Սրբազնութիւն հրաժարած է արդէն, ինչպէս երկիցս հրաժարուեցաւ Արեւելքի մէջ, աւելորդ է իսկ ըսել թէ անհիմն է։

* * *

Տեղւոյս Բարեգործական բազմարդիւն և բարեհամբաւ ընկերութիւնն մայիս 27ի կիւրակէ օրն (երեկ. ժամն 5-12 Ը. Ե.) տօնեց չքեղապէս ազգ. Սահմանադրութեան 30րդ տարեդարձն՝ իւր սրճարանի շէնքին մէջ, որ յարակից գեղեցիկ ծառուղւոյն հետ փոխուած էր ճշմարիտ հան-

դիսավայրի մը չնորհիւ ջանից պատ. Կարգադիր Մասնախմբին։

Օսմանեան և ուրիշ Տէրութեանց դրօշակներ, ճոխ լուսավառութիւն, արուեստական հուր և զինուորական նուագածութիւն։ Հայ և օտարազգի բազմաթիւ պատուաւոր ընտանիք, գրաւած էին նըստարաններն ու Թիկնաթոռներն և համազգային խուռներամ բազմութիւնն մեծաւ մասամբ մնացած էր ոտքի վրայ։

Հանդիսականաց խանդն ու աւիւնն աննկարագրելի էր, մանաւանդ երբ երեւեցաւ վիճակիս Գեր. Ս. Առաջնորդն բազմած չքեղ կառքին մէջ, դէմ ունենալով Մեծ. Տեարք Բարթիկ Նահապետեան և Մ. Փէրէսթէճեան, ատենապետ Ընկերութեան և անդամ Տնօրէն Ժողովոյ, որք ամենուստ արտայայտեալ փափաքանաց համաձայն հրաւիրա՛լ գնացած էին առ Ն. Սրբազնութիւն։

Ի հանդիսավայրին զկայ առաւ կառքը, զոր փութացին չրջապատել Մեծ. Տեարք Յովհաննէս Պալըգճեան, ատենադպիր ընկերութեան, Առաքել Պէրպէրեան, անդամ Տնօրէն Ժողովոյ, և այլ պատուաւոր ազգայինք. սոքա իրենց իսկ ձեռօք կը մատուցանէին պատչաճ մեծարանքն առ Ն. Սրբազնութիւն։

Ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան ազնիւ երիտասարդաց խումբ մ'ազգային երկու ընտրելագոյն երգեր երգեց ընկերութեամբ նուագածութեան։ Ս. Առաջնորդ Հայրն չնորհակալութիւն յայտնեց առ որս անկ է և կառքը մեկնեցաւ դէպի լրին փողոցն Առաջնորդարանի, երբ կը հնչէր խումփական քայլերգն։

Ն. Մ. ԱՂԱՃԱՐՄ

Ս. ՂԱԶԱՐՈՒ ՎԱՆՔ

ՄՈՒՇ, 7 Յունիս

Ամսոյս 2ին յետ միջօրէի Ս. Ղազարու կամ Թարգմանչաց վանքը գընացինք մի քանի յարգելի բարեկամաց հետ։ Ճանապարհնիս միշտ Մշոյ արեւելահարաւն է և կը քալենք զառ ի վեր և դառիվար ժայռոտ տեղերէ, ձորերէ և սեպաձեւ քարերու մէջէն։ Այս ուղիով ձիով ճամբորդութիւն եթէ ոչ անհնարին բայց վերջին աստիճանի դժուարին է. ապահովագոյն և դիւրինն է հետիոտն քալել։ Կը քալենք քրտնաթոր, ուրախ ու զուարթ, նա մանաւանդ ճամբորդութիւն մը առաւել եւս հեչտալի և ուրախալի կը լինի, երբ անկեղծ և գաղափարակից ընկերաց անմեղ և զուարճալի խօսակցութեամբ համեմեալ է։ Կ'անցնինք ուրեք ուրեք այգիներէ, Թաւուտներէ և դալարագեղ վայրերէ։ Բնութիւնն չէ մոռցած իւր գեղեցկութենէն ընտիր բաժին մը պարգեւելու Ս. Ղազարու վանուց լեռներուն։ Ամէն տեղ զգենուած կը տեսնենք ականապարար և անուչաբոյր ծաղիկներով։ Զեփիւռք գարնանային մեղմիկ իւր սուբալով մեր գլխոյ վրայէն հով և զով կ'ընծայէին մեր խոնջեալ անդամոց, զոր կը ծծենք լիաթոք և անյագ։ Ոչ նուազ ուչադրաւ են նաեւ սառնորակ և վճիտ աղբերակունքն՝ որ դալարեօք զարդարեալ ամանչոտ կուսի մը նման կամացուկ մը դղչալով դէպ ի զառիվայրը կը վազեն ոլորապտոյտ. ջուրն անուշ և բարեհամ չի վնասեր. խմէ՛ որչափ որ կամիս։ Այս հիանալի տեսարաններու հետ աւելցնենք Թռչնոց դայլայլիքներն ու ճռճռուցները ուղեւորի խելքն ու միտքը կը յափչտակեն։ Հոս դեղին ճնճղուկն իւր երգը կ'ոլորէ աղու և անուչ. հոն՝ կաքաւը՝ քարի մը տակ Թաղչած կ'երգէ կերկերուն և ընդհատ ընդհատ, և ես ի՞նչ գիտնամ, տեսածնիս դիւթական և աննկարագրելի է և սուր գրիչներու կարօտ, բնութեան սքանչելիքները և երեւոյթները գրելու զգայուն և խանդավառ։

Հոգւոյ և մտաց այս յուզեալ վիճակի մէջ լերան կատարն հասած ենք, երբ արդէն ժամն ալ 11½ է, և վանքը մենէ հազիւ քառորդ ժամու հեռի կը գտնուի։ Ա՜հ, Մշոյ դաչտն ասասի կը տեսնուի իւր ամբողջութեամբն, որ այնքան գեղեցիկ և զմայլելի է, մանաւանդ երեկոյեան և առաւօտեան պահուն։ Հոնձքերը՝ ծնկաչափ բարձրացած՝ երբ հովը փոքր ինչ փչէ, ծովու նման կը տատանին ալեձեւ։ Մեղրոյ և Եփրատայ գետերն երկուստեք դաչտին մեծ չուք կ'ընծայեն իւրեանց օղակաձեւ ու ոլորապտոյտ ընթացքովն։ Եթէ անախորժելի բան մը կայ, այն ալ մեր հայ գիւղօրայքն են որ ծառերէ զուրկ լինելով բնութեան այս գեղեցկութեան մէջ անհաճոյ երեւոյթ մը կը Թողուն դիտողի վրայ, և այս յառաջ կուգայ գիւղացւոց անճաչակ լինելէն որ անտարբեր են բընականին հետ զարդեւորականն եւս վայելել։

Վանքը հասած ենք։ Մեր հարց բարեպաչտութեան վկայ նուիրավայրի կոթողներն — գմբէթները վերջալուսի խաղաղ պահուն կ'երեւին վեհափառ և հոյակապ, դարերէ ի վեր սփռելով Մշոյ աշխարհին իւրեանց հովանին ու պաչպանութիւնը, կրօնն ու ազգութիւնը։ Սիրալիր հիւրընկալութիւն մը կը գտնենք սոյն վանուց վանահայր Գեր. Տ. Յովհաննէս Ծ. Վարդապետ Մուրատեանէ, որ իւր պաչտօնի մէջ պարտաճանաչ և վանուց յառաջադիմութեան ու չինութեան իւրովսանն աչխատող հեզաբարոյ անձնաւորութիւն մ'է։ Սոյն վանքը դըժբաղդաբար նիւթապէս անձուկ վիճակ մը ունենալով, վարժարան մը պահելու անկարող կը գտնուի։ Մի քանի տարի յառաջ Պոլսոյ Արուեստասիրաց ընկերութեան կողմանէ երկրագործական վարժարան մը կը բացուի այստեղ, սակայն հարիւրաւոր ոսկիներ ի զուր ծախսուելէ անդին արդիւնք մը չ'ունենար, և երկրագործ ուսուցիչն՝ Պ. Գաբրիէլեան, իւր պաչտօնին անդիտակ և Թերուս, մեր գիւղացի երկրագործներէն առաւելութիւն մը չունենալէն ի զատ, նոյն ընկերութեան մեծամեծ ծախուց պատճառ կը լինի։ Գեր. Հայր Մուրատեանն կը պատմէր թէ 8 հօխա աֆիոն սերմանելով փոխարէն 60 տէրէմ աֆիոն յառաջ կուգայ։ 700 ղրչ. ի սախի սերմ ցանելով միայն 150 ղրչ. ի չափ արդիւնք մը ձեռք կը բերուի։ Աստուած իմ, ի՛նչ գեղեցիկ մասնագիտութիւն։ Յետ բաւական երկար խօսակցութեան, նիրհը ծանրացաւ մեր աչաց, և խոնջեալ անդամքն հանգիստ պահանջեցին, քընացանք։ Մէկ մ'ալ աղօթարան է և զանգակները կը հնչեն տխրանուագ և մելամաղձիկ, որ այնքան և այնպիսի վայրերու մէջ զօրեղապէս կ'ազդեն հաւատացեալի մը հոգւոյն ու մտաց, կը յափչտակեն, և հոգին՝ վերամթաւիչ յերկինս սլանալով յանմահութեան կը սաւառնի զերծ աչխարհային վայրաքարչ մեղկութիւններէ և տագնապներէ։ Եկեղեցին իջանք յուխտ և յերկրպագութիւն այն սրբազան վայրին, ուր տքնեցան և աղօթեցին, ուր գըրեցին ու իմաստասիրեցին, ուր ճարտարախօսեցին և քարոզեցին զբանն կենաց, — Խորենացին, Մամբրէ վերծանող, Դաւիթ անյաղթ Տիրքեւանցին, հա՛պա, հայրն Հայ Դպրութեան մեծն և սքանչելին Մեսրովբ, այո՛, սոքա ամէնքն ալ այս երկրէն ծնան, այս օդէն ծծեցին և այս ջուրէն արբին, և իրենց մարմնական մնացորդն Ս. Ղազարու վանուց օրհնեալ հողին աւանդեցին ու ցարդ Եկեղեցւոյ արեւելեան կողմը գերեզմաննին կը տեսնուի, որոց վրայ բարձրացած դարաւոր մահարձանամնման աճապին խաչերն՝ յորոց ոմանք դժբաղդաբար ժամանակի աւերիչ ճիրաններէն զերծ չեն մնացած, իրենց վեհ և պատկառելի դիմօքն այցելուաց ուչադրութիւնը իրենց կը գրաւեն։

Տապանաքարերու և խաչքարերու վրայ հետեւեալ արձանագրութիւնները կը կարդանք զոր ճշդութեամբ ընդօրինակելով կարգաւ հոս կը դնենք ի վայելս ընթերցողաց.

Ա. ԻԹՀ ՇՂԳ կանգնեցաւ խաչս ի բարեխօսութիւն Ստեփ. Ճնկան նընջեցելոյ է Քրիստոս յիչեցէք.

Բ. ԻԹՀ ՇՂԳ կանգնեցաւ խաչս ի բարեխաւսութիւն Տեառն Դաւիթի անյաղթ Փիլիսոփայի յիչեցէք ի Քրիստոս աղաչեմք, զմեղուցեալ Գէորգ ձօնակ յիչեցէք.

Գ. Պօղոս վարդապետ հանգուցեալ ի Քրիստոս Յիսուս։ Չիք Թուական։

Դ. ԻԹՀ ՇՂԳ կանգնեցաւ խաչս և նորոգեցաւ Սուրբ Առաքելոյս Աստուած ողորմի աչխատաւորաց, Տէր Ղազար Ա. և Տէր Ստեփաննոսի... մնացեալքն անընթեռնելի։

Հինգերորդ և վեցերորդ խաչքարով գերեզմանները՝ որ ո և է արձանագրութիւն մը չունին, և Թերեւս եղծուած են, աւանդութեամբ կը կարծուի Թէ Մովսէս Խորենացւոյն և Մամբրէ վերծանողին են։

Է. ԻԹՀ ՌՃԱ Թումա վարդապետ հանգուցեալ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր.

Ը. Ի Թուականութեան Հայոց ՇՂ կանգ... մնացեալքն եղծուած։

Թ. ԻԹՀ ՌԼԱ ես Խաչիկ որ զխաչս կանգնեցի ի փրկութիւն հոգւոյ իմոյ և ծնողաց իմոց յիչեսջիք ի Քրիստոս աղաչեմք.

Իսկ եկեղեցւոյ հիւսիսային կողմը ինչպէս կը կարծուի Սահակ և Համազասպ Մամիկոնեան իչխանաց գերեզմանքն են որոց միակտուր և սեւ տապանաքարերը մօտ երկու մեթր երկայնութիւն ունին։ Բայցի սոցանէ նչանաւոր է նաեւ եկեղեցւոյ խորանի դուռն որ համակ սեւ եղեւնափայտէ չինուած է և որ վրայ քանդակուած կան առիւծի, վագեր, յովազի, եղջերուի, ձիու և՝ այլ և այլ կենդանեաց և Թռչնոց պատկերներ ու նկարներ, և իբրեւ հնութիւն յոյժ Թանկագին է։

Այսպէս ուրեմն այսչափ երեւելի և հոյակապ անձնաւորութեանց նուիրավայրն՝ որ այնքան չէն ու պայծառ էր, այսօր տխուր պատկեր մը կը ներկայացնէ իր անցելոյն փառացն ու յիչատակին, դրականութեան և դպրութեան։

Ո՜վ Սբ. Հարք երանելիք, հանդչեցէք ի հանգիստ յաւիտենից, Դուք որոց բովանդակ կեանքն բարիք և օրհնութիւն եղաւ Հայութեան, եթէ անկարող ենք Ձեզ նման աննմաններուն ի յիչատակ կոթողներ կանգնեցնելու, դարէ ի դար զգայուն Հայ սրտերն Ձեր մչտնջենաւոր արձաններն են, զորս չը զօրեր անողոք ժամանակը եղծելու։ Մնա՛ք բարեաւ, սուրբ վայրեր, հողեր և քարեր, կը մեկնինք կրկին դէպ ի Մուչ, որ մէկուկէս ժամ հեռաւորութիւն ունի վանքէն։

ՎԱՀԷ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Բ

ԴԵՂԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

Դեղաբանութիւնը տարակոյս չկայ որ մեծ յառաջդիմութիւն բրած է այժմ՝ դեղօրէից Թուոյն զգալի յաւելմամբ և նոցա օգտակարութեան ընդարձակմամբ, այսու հանդերձ այս յառաջդիմութիւն չը հաւասարիր բժչկութեան զանազան մասանց ըրած յառաջդիմութեան։ Հիւանդ մը դարմանելը բժչկութեան նախնական և վերջնական գործը լինելով, զարմանալի պիտի Թուի բազմաց Թէ ի՛նչպէս դեղաբանութիւնը նոյնքան չէ յառաջդիմած որքան բժչկութեան միւս ճիւղերը, զոր օրինակ բնազննութիւնը, ախտաբանութիւնը, և այլն, և այլն։ Պատճառները՝ որք զանազան են և գրեթէ անյաղթելի՝ ուսումնասիրութեան դիւրութեան համար կըրնան բաժնուիլ երկու կարգի, ներքին եւ արտաքին։

Ներքին պատճառաց վրայ չեմք ուզեր խօսիլ, զի կը պատկանին զուտ տեսական բժչկութեան, և Թէեւ բժչկաց անհուն նիւԹ կ'ընծայեն խորհրդածութեան, տըրամաբանութեան և եզրակացութեան, սակայն այս օրինակ ժողովրդական գըրուածքի մը մէջ ո՛չ տեղ կրնան ունենալ և ո՛չ օգտակարութիւն։

Արտաքին պատճառներէն յառաջ պիտի բերեմ միայն մին, երակահատութիւնը (արիւն առնել)։ Տակաւին մինչեւ 50 տարի առաջ, սովորութիւն էր արիւն առնել սրտի, Թոքերու, աղեաց հիւանդութեանց, ինչպէս նաեւ կարմրախտի, Թիֆօյի, ծաղկի և այլ բազմատեսակ հիւանդութեանց իբրեւ դարման։ Ո՞վ կը համարձակէր յայնժամ սոյն դրութեան օգտակարութեանը դէմ ձայն բարձրացնել կամ կասկած յայտնել՝ առանց ենԹարկուելու աւելի կամ նուազ խիստ քննադատութեանց։ Արդեօք քանի՛ ծեր հիւանդաց մահն անխուսափելի եղած, և քանի՛ մատղաչ մանկունք կանխահաս գերեզման իջած են՝ արիւն առնելու դրութեան տըգիտաբար գործածութենէն, առաջինք հանդարտութեամբ մահը դիմաւորելով, իսկ վերջինք մինչեւ յետին չունչ մաքառելով մահուան դէմ։ Բարեբաղդաբար՝ ի չնորհս վերջին քառորդ դարու բժչկական յառաջդիմութեան՝ այսօր սոյն չարիքն անհետացած է, և ինչպէս որ մաԹեմատիքական ճչդութեամբ ամէնէն Թունաւոր դեղերը կարող եմք գործածել իբրեւ դարման հիւանդութեանց, նոյնպէս ալ կրնամք պարագայները լրջօրէն նկատողութեան առնելով, ուղիղ եզրակացութեան մը յանգիլ Թէ հիւանդէն արիւն առնել պէ՞տք է Թէ ո՛չ, և ըստ այնմ գործել։ Եւ ինչպէս որ բժիչկ մը մեծ քանակութեամբ Թունաւոր դեղ գործածելով հիւանդին վնասելուն և կամ նորա մահուան պատճառ լինելուն համար յանցաւոր և դատապարտելի է, նոյնպէս եԹէ այսօր բժիչկ մը տգիտաբար կամ յանդգնաբար և կամ սոյն երկու չարիքներէ բաղդրեալ յիմարութեամբ մը հարկ չեղած ժամանակ արիւն առնելով վնաս կամ մահ պատճառէ, կը դատապարտուի բըժչկական գիտութենէն յանցաւոր և պատասխանատու հռչակուելով, եԹէ մինչեւ իսկ քաղաքական օրէնքն անտես առնէ զայս մեղապարտութիւն։ Պէտք չէ սակայն մոռնալ որ դեղաբանութիւնն եւս անցեալոյն մէջ մեծ և օգտակար ծառայութիւններ մատուցած է, և այժմ առաւել քան երբեք պայծառ ապագայ մը կը խոստանայ։ Աւելորդ կը համարիմ մանրամասնօրէն յառաջ բերել հիւանդութիւններ, որոնք դեղերու ազդեցութեան ներքեւ անհետացած են, ինչպէս ձիւնն արեգական ճառագայԹից ներքեւ. բաւ կը համարիմ օրինակ մը միայն յիչել ի մասին դեղօրէից պաչտպանողական և բուժիչ հանգամանաց։

Սքօրպիւթ (Scurvy) կոչուած հիւանդութիւնն որ դար մ'առաջ սոսկալի կոտորածներ կ'ընէր, մանաւանդ երկար ճամբորդութեանց մէջ, այսօր կրնամք ըսել Թէ անհետ եղած է. իւր գլխաւոր ախտանիչքն էին՝ նիհարութիւն, ոտից վրայ հազիւ կարենալ կանգնելու չափ ուժաԹափութիւն, լնտերու ուռեցք, կակղութիւն և արիւնիլ, բերնի մէջ մեծ կամ փոքր վէրքեր, արեան հոսումն մորԹի տակ կամ մերուն մէջ, ինչպէս նաեւ ներքին գործարանաց մէջ, զօրօրինակ Թոքերու, աղեաց, եւն.; ոտից եւ ձեռաց ուռեցումն, և յաճախ՝ եԹէ հիւանդը բաւական երկար ապրի՝ կուրծքի և որովայնի մէջ ջրոյ հաւաքումն։ Զօրաց և նաւաստեաց մէջ սոյն հիւանդութեան բրած կոտորածներն այնքան սոսկալի էին որ երբեմն հրամանատարք կ'ստիպուէին՝ հայրենիք վերադարձնել իրենց խումբը՝ կոտորածին վերջ մը տալու կամ մեռելոց տեղ ուրիչներ առնելու համար։ Այսպէս (1) 1780 ին ծովակալ Կիէրի՝ տեսնելով որ զօրաց երկու հազարէն աւելին հիւանդութենէ բռնըւած էին, ստիպուեցաւ Անգղիա վերադարձնել իւր նաւատորմիղն։ Այս ախտ սովորաբար յառաջ կուգայ յարմար եւ Թարմ բուսեղինաց պակասութենէն և երկար ժամանակ աղած միս ու ձուկ ուտելէ, հետեւապէս՝ ախտէն զերծ մնալու համար՝ կերակրոց մէկ մասը պէտք է լինի բուսեղէն եւ մրգեղէն, ինչպէս գետնախնձոր, ծաղկակաղամբ, կաղամբ, սոխ, նարինջ, [illegible], լէմոն, խաղող, եւն։ Երկար ճամբորդութեանց մէջ, ինչպէս կը պատահէր ասկից յիսուն կամ աւելի տարիներ յառաջ, կարելի չէր այսպիսի խառն ճաչ մը պատրաստել հանապազօր մեծամեծ բանակաց և նաւատորմղաց համար, և ահա յայնժամ դեղը կուգար իւր պաչտօնն ի գործ դնել Թէ՛ անձն հիւանդութենէ զերծ պահելու և Թէ՛ զայն դարմանելու համար։

1757 ին երբ Սքօրպիւթ հիւանդութիւնը մեծ կոտորածներ կ'ընէր, Տր. Լինտ այս ախտին վրայ հրատարակեց գիրք մը (2) որուն մէջ կ'ըսէր Թէ մանաւանդ լիմոնի հիւթը (suc de citron, lime-juice) բուժական և պաչտպանողական մասնաւոր ազդեցութիւն ունի ախտին վըրայ։ Տր. Լինտ միանգամայն առաջարկեց Թախանձագին Անգղիոյ պատերազմական գործոց նախարարութեան, որպէս զի սոյն դեղը գործածուի բանակին և նաւատորմղին մէջ։ Անգղիոյ կառավարութիւնն յայնժամ անուչադիր Թողուց զայս առաջարկ, բայց 33 տարի վերջ տեսնելով որ անկարելի էր ախտին առջեւն առնուլ, 1790ին սկսաւ վերջապէս սոյն դեղին գործածութիւնը Թէ՛ բանակին և Թէ՛ նաւատորմղին մէջ, և տակաւ առ տակաւ հիւանդութիւնն սկսաւ անհետանալ (3)։ Անգղիոյ օրինակին հետեւելով Գաղղիա, Իտալիա և այլ կառավարութիւնք, սկսան ընդունիլ եւ ընդհանրացնել սոյն դեղին գործածութիւնը իրենց ժողովրդոց մէջ, այնպէս որ կրնամք ըսել Թէ Սքօրպիւթի հիւանդութիւնն պատմական հիւանդութեանց կարգն անցած է այսօր բժչկականութեան մէջ, և Թէ՝ հիւանդութիւնն այն ժամանակ միայն երեւան կ'ելնէ, երբ վերոյիչեալ առողջապահական և դեղարանական կանոնները տգիտաբար կամ անտարբերութեամբ անտես կը լինին։

Մեծ բարեբախտութիւն մ'էր Թէ՛ հիւանդաց և Թէ՛ ընդհանուր մարդկութեան համար որ Տր. Լինտի ժամանակ ո՛չ, միքրոպներու գոյութիւնը ճանչցուած էր եւ ո՛չ ալ միքրոպախոյզներ կային. եԹէ ոչ, այսօր փոխանակ ախտին անհետացման վրայ գրելու, պիտի գրէինք միքրոպներու չափին, ձեւին և Թուոյն վրայ, պիտի նկարագրէինք Թէ ի՛նչպէս կարելի է տեսնել ու զատել անոնց չարժիլը, աճիլը, արչաւիլը, ապրիլն ու մեռնիլը՝ մանրացուցի մը միջոցաւ 10—15 000 անգամ մեծցնելով զանոնք, պիտի բացատրէինք Թէ ի՛նչ Թոյներով միքրոպները քիչ ժամանակի մէջ կը մեռնին, եւ պիտի աւելցնէինք Թէ այն Թոյները որ սոյն հըրոչակներն ի գործ կը դնեն միքրոպներու վրայ, մասնաւոր դեղեր են անուչչա որոց գործածութեամբ հիւանդը պէտք է բուժուի, վասն զի անտեղի բան մ'է ակնկալել որ ախտը կարենայ բուժուիլ պարզ դեղով մը որ միքրոպներու վրայ մասնաւոր ազդեցութիւն մը չը կրնար ունենալ։

Ըստ մեր տեղեկութեան, մինչեւ ցարդ աչխատութիւն մ'եղած չէ Սքօրպիւթի միքրոպներ գտնելու, սակայն Թո՛ղ տարօրինակ չը Թուի երբ ըսեմ որ սոյն ախտն ալ բնականաբար իւր միքրոպներն ունի։ Երբ առողջ անձ մը՝ սոյն հիւանդութեան ենԹարկուելով՝ իւր մարմնոյն մէջ վէրքեր յառաջ կը բերէ եւ վէրքերն ալ իրենց կարգին ապականեալ նիւԹեր յառաջ կը բերեն, ինչո՞ւ համար չակնկալեմք սոյն ապականեալ վիճակին միքրոպներ որոնք լոկ հետեւութիւններ են անբնական եւ ախտաբանական վիճակին որոց ենԹակայ եղած է անձը։ Տարակոյս չը կայ որ Սքօրպիւթի վէրքերը հիւանդութեան հետեւութիւններն են, վասն զի հիւանդութեան սկզբնաւորութեան մէջ վէրք չերեւիր, այլ չաբաթներ ու ամիսներ յետոյ, այսինքն յայնժամ երբ հիւանդութիւնը բաւական յառաջացած է։ Յայտնի բան է որ սոյն վէրքերը դարմանելու եւ մէջը գտնուած միքրոպներն ալ անհետացնելու համար (եԹէ երբեք կան), պէտք է ախտը բուժել և ո՛չ Թէ միքրոպները ջնջելու աչխատիլ, վասն զի քանի որ ախտը կը չարունակէ իւր գոյութիւնը, միքրոպներ միչտ պիտի գոյանան։ Տր. Հըրչս (Պրօֆէսսէօր Պերլինի համալսարանին) եւս զայս կը հաստատէ՝ երբ կ'ըսէ իւր աչխարհագրական եւ պատմական ախտաբանական գրքին մէջ Թէ «Շատ հետազօտիչ բժիչկներ (միքրոպախոյզ) աճապարանօք եզրակացութեան եկան ընդունելու միքրոպներն իբրեւ պատճառ հիւանդութեան (Թոքախտի), փոխանակ նկատելու զայնս իբրեւ հետեւանք հիւանդութեան։»

Մեր նպատակը չէր միքրոպներու վրայ գրել, սակայն կարգ մը բժչկաց համոզումը այնչափ զօրաւոր է միքրոպներու հիւանդութեանց պատճառ լինելուն վրայ, որ կը վախցուի Թէ մի գուցէ այս վարդապետութիւն արգելք լինի դեղաբանութեան կանոնաւոր և բնական յառաջդիմութեան, եւ ընդունելով հանդերձ միքրոպախոյզներու բարձր հանճարը և հետազօտութեանց ախտաբանական կարեւորութիւնը, փափաքելի է ուսումնասիրել նաեւ ոչ նուազ բարձր հեղինակութիւններ որոնք Թէ՛ անձնական փորձառութեամբք և Թէ՛ հետազօտութեամբք կը պնդեն Թէ միքրոպներն ո՛չ պատճառ, այլ հետեւանք են հիւանդութեանց։

Դառնալով մեր նիւԹին, ինչպէս [illegible], [illegible], և այլն, իբրեւ դեղ կը գործածուէին բնիկ հնդիկներէն, երբ Եւրոպա դեռ սոյս տնկոց անունը չէր լսած, նոյնպէս տարակոյս չը կայ Թէ բնիկներն [illegible] ալ կը գործածէին տարիներէ ի վեր իբրեւ դեղ զանազան հիւանդութեանց, գլխաւորապէս ստամոքսի, լեարդի, աղեաց և մորԹի տկարութեանց։ Բըժիչկներէն ոմանք, որ կը տեսնէին սոյն դեղին գործածութիւնը բնիկներուն մէջ, հետաքրքրութեամբ դիտեցին Թէ այս դեղ իրօք մեծ ազդեցութիւն ունի մի քանի հիւանդութեանց վրայ։ Տր. Բլիվլէնտ (4), որ յիչեալ բժիչկներէն մին էր, հետեւեալ պատմութիւնը կ'ընէ.

«Մեզ մօտ կին մը (բնիկ) կը բնակէր որ իբրեւ բժիշկ մեծ համբաւ ստացած էր՝ յաջող կերպիւ դարմանելուն համար հիւանդները, մանաւանդ զանոնք որ արեան տկարութեանց եւ ստամոքսի հիւանդութեանց ենԹակայ էին. այս կին գաղտնի կը պահէր իւր գործածած դեղն որ օչարակ մ'էր, սակայն քիչ ժամանակ վերջ յայտնուեցաւ Թէ օչարակը Սառռասինիա կը պարունակէր, հետեւապէս բոլոր բուժական հանգամանքները սոյն դեղին վերագրելի են։ Վերջին հինգ տարիներու մէջ Սառռասինիա վերստին գրաւեց ուչադրութիւնս, երբ լսեցի Թէ Քանատացի Գաղղիացի բժիշկ մը սոյն դեղը կը գործածէ մեծ յաջողութեամբ։»

[illegible], որուն ծաղկի հիւանդութեան եւ արեան մաքրութեան վրայ ըրած ազդեցութեան նկատմամբ փոքր ինչ տեղեկութիւն տուինք մեր առաջին յօդուածով, իւր անունն ստած է՝ առաջարկութեամբ Բրոֆէսսէօր Թուռնըֆորդի՝ ի պատիւ Տր. Սառռասինի (Քուպէքէ) որ սոյն տունկը իրեն ղրկած էր ի քննութիւն (5), իսկ [illegible] անունն առնուած է տունկին ծաղկին կարմիր գոյնէն։ Այս տունկս բնիկ է Քանատայի, Ֆլօրիտայի, Նիւֆաունտլէնտի և Նովա Սքօչեայի. սակայն արհեստական պարտէզներու մէջ եւս կրնայ յառաջ բերուիլ, ինչպէս ըրած են Եւրոպիոյ մէջ։ Տունկին արմատն է որ գլխաւորապէս կը գործածուի դեղի համար և աւելի մեծ քանակութեամբ [illegible] կը պարունակէ քան ճիւղերը և տերեւները։ Ըստ Բրոֆ. Շէրրըդի (6), քիմիական տարրալուծութիւնը կը ցուցնէ Թէ [illegible] կը պարունակէ կարեւոր և օգտակար տարրեր որոնք աւելի քիմիաբանութեան կը պատկանին քան մեր դրութեան նիւԹին։

ՏՐ. Գ. Ս. ՏՕՊՐԱՇԵԱՆ

(1) Tanner's Practice of medicine, London.

(2) Scurvy and its treatment by Dr. James Lint, 1757, London.

(3) Ըստ Անգղիոյ զինուորական օրինաց, ամէն ճամբորդող զինուոր օրինօք պարտաւոր է չաբաթը երկու անգամ մանտալինայի հեղուկ գործածել գէթ մէկ ունկի (երկու ապուրի դըգալ ջուրով), իսկ հիւանդութեան ամենափոքր նչան մը տեսնուած ժամանակ պարտաւոր է ամէն օր գործածել զայն։ (Տես Roynold's System of Medicine, Lendon, հինգ հատոր)։

(4) Journal of Rational Medicine, 1847, Cincinati, U. S.

(5) Pharmaceutical Journal and Transections, Vol IV. London.

(6) Wood's American Quarterly Retrospect. Vol. II.

Մեծ. Աբիկեան Միհրան էֆէնտիի աւարտեալ Տաճկերէնէ Հայերէն Գաղիերէն ընդարձակ բառարանը կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով։ Ընտիր կազմեալի գինն է 30, պարզն է 25 ղրուչ։

ԼԱ ՔԷՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ

Նըրաշխաւորեալ Դրամագլուխ

50000000 Փրանգ

[illegible]

Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ 103

Նոբեհանէ խան Թիւ 1, Պահճէ գաբու Սթամպօլ

ԱԶԴ.

Ըլ ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան Թէ Տօքթ. Գ. Զիլմանեան, [illegible] փոխադրած է իր տունը Բերա [Սագըզ աղաճ Թաղ] Բիբէ Մէճտէտ փողոց Թիւ 13, ուր ամեն օր [բացի կիրակէ] ժամը 5էն 8 հիւանդներ պիտի դարմանէ։

Հինգշաբթի օրերը ձրի կը նայի նոյն տունը.

Պիտի ընդունի հիւանդներ նաեւ [ըստ առաջնոյն] ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և կիրակի օրերը ժամը 9 էն 11, Եէնի Պազար Եալը փողոց Թիւ 7։

Երեքշաբթի օրերը ձրի կը նայի նոյն տունը։

Կը դարմանէ մասնաւորաբար ջղային, Թոքային [կէօյիւս վէրէմ ևլն.] սրտի, ստամոքսի և գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները [աչքի, ունկի, կոկորդի, բերանային ևլն] ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները և ամեն տեսակ [illegible] կան գործողութիւնք առանց ցաւի կը կատարէ նոր մեթոտով։ 544 2—2

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՑԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամսդերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարչի փողոց, Թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները, և չաբաթ օրերը կը գտնուի ի Գատըգիւղ, Հայոց եկեղեցւոյ դիմաց Պ. Արման Երկանի դեղարանը, կէս օրէն վերջ ժամ 3—6 Ը. Ե.։

101 1—13

ՏՈՔԹ. ՊԵՏՐՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան Թէ ժողովրդեան դիւրութիւն մը ըլլալու համար կը դարմանէ ձրիաբար, ամեն տեսակ և մասնաւորապէս արտաքին ու ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնքն, ամեն օր (բաց ի կիրակէէ) ժամը 2-4 ի Պահճէ գաբու Թիւ 18 Յ. Մերհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը.

543 4—15

ԱԶԴ.

Ֆօլքէօն չոգենաւը, նաւապետ Ուիլքի, Լիվրբուլէն ատա կ'սպասուի յուլիս 6ին։

ԷՏ. ԼԱՖՕՆՏԷՆ

Գործակալ Ֆօլքէօնէ ընկ.

ՍԻԴՆԻ ՄՕՒԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եալովա, Կ. Պոլիս, 13 [illegible] 1888

Պարոնայք Սիդոյ և Մոուհ,

Կը ցաւիմ որ պաչտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձել ընել, այլ համաձայն ուրիչներու փորձերուն և այն բժչկաց որոց պաչտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիս ձկան իւղն, իբր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս պահանջեալ գիտութիւնն ի վաղուց անտի հոչակած է, մասնաւորապէս այս յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Փէհնէր բիր սէնէտէ պիր բէնկէրէնին Թեպտիլի մուգթէզաի իրատէի Սէնիյէի հազրէթի փատիշահիտէն պուլունան բօսթա բուլլարընըն 5 ղուրուշլուղը նօհուտի վէ 2 ղուրուշլուղը աչըգ սարը վէ 40 փարալըղը աչըգ մավի վէ 20 փարալըղը բէմպէ վէ 10 փարալըղը Թիրիշէ բէնկլի օլարագ Պազը Այի ճանիպի սամիսինտէն իՏա պույրուլան մէգզունիյէթէ միւթէնիտէն Թեպտիլ վէ Թաասիլ օլունմուշ վէ բօսթա նիզամնամէյի ահքեամընըն ալթընճը մատտէսինտէ զըգրթալարըն պէհէր 50 կրամընտան 10 փարա իւճրէթ ալընմաղը վէ 100 կրամա գատար 20 վէ պունտան եօգարըր պէհէր 50 կրամ վէ քեսիւրաթը իչին օնար փարա զամմ խուլէսէսի մուհարրէր օլուպ րիսալէյի տէն 5 փարալըգ բուլլարըն խիթիմալընա վէ պունտան պէյլէ տէ Թաալընա մահսուս գալմատըղը կիպի 25 ղուրուշլուգ բուլլարըն սախի սիւրիւմինին ալըղըլնա նէզարէթ պունլարըն սախի Թապ վէ խիթիմալընտան սարֆը նազար գըլընմըշ վէ չէհրի հալը բումինին 15ինտէն իՏիպարէն եսկի բէնկլաւ բօսթա մէրքեզլէրինտէ պուլունան բուլլարը մէվգի խիթիմալտէն բէգի իլէ պու բուլլարտան ալըճի նասսա օլունլարըն սախի Թարիխի մէզքիւր մէյտէ օլմագ իւզրէ իբի մահ միւտտէթ զարֆընտա աաշարը Թարաֆընտան Տէրսաատէթտէ իսէ Եէնի ճամի վէ Թաշրատա իսէ մահալլի բօսթախանէսինէ կէօթիւրիւլիւրկէ հալտէ էսնի բէնկլիլէր իլէ Թեպտիլի վէ միւտտէթի միւաէնէի մէզքիւրէնին ինգիզասընտա քիւլլիէն ատէմի գապուլէ ճիւմլէի մուգաւէլէրաթտան պուլունմուշ օլմաղըլա իլանը քէյֆիյէթէ իպտիտար գըլընտը։

13 հազիրան 306 549 3—3

Բեյա

Ճէնպէրի իլէ չէրիթի լաղըմէ գանալըյէ մուհարրէր օլուպ հինը միւրահասաթտա անլաչըլաճաղը վեճհիլէ իչպու 306 սէնէի մալիյէսի չիՏաիյէսի իչուն Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթը ալիյէսի տարէսի իլէ մայէթ միւտիրիյէթէ մէնսուպ պալը ճիվար մէրաքիզէ մուգթազի 170 պուչուգ Թօնիլաթօ մաատն վէ 45490 քիլօկրամ մէշէ քէօմիւրի իլէ 455 չէքի մէշէ վէ կիւրկէն խաթապը մէվգի միւնագասայա վազ խուլուսիկինտէն վէ պունլարըն Թէմուզըն իչինճի սալը կիւնի իհալէի էվվէլիյէսի վէ ֆէրասար չարշէնպէհ կիւնի տէ 100 տէ 5 Թէմինիլի իլէ իհալէի գաթիյէսի մուգարրէր իսուէկինտէն Թալիպ օլանլարըն ճումա վէ բազար կիւնլէրինտէն մաատա պէհէր կիւն նէզարէթը միւշարալէյհա մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

16 հազիրան 306 1—3

ԻԼԱՆ

ՋԸՐԱԱԹ ՊԱՆԳԱՍԸՆՏԱՆ

Զիրաաթ Պանգասընա լիւզումի օլան 125 Թօր պամպալ էյէկ քեաղըտը մէվգի միւնագասայա վազ օլունարագ չէհրի հալը բումինին 21ինճի էօնիւմիւզտէքի բէնչէմպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն նիւմունէսինի կէօրմէք չէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին էվվէլ մէզքիւրէ տէկին պէհէր կիւն սաաթ 8տէն սօնրա Պանգա իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

18 հազիրան 306

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւլազիմ օլունաճագ պէշ նիւզ պին գըյէ քիրեաճըն պէհէր ճէտիտ գըյէսի նիզմի իքի բարայա Թալիպի էօնտէսինտէ օլուպ հազիրանըն նիզմի իւչիւնճիւ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ նիզատէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իխտիսլա Թալիպ օլանլարըն մագամի Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 հազիրան 1890

Նօ. 42 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւլազիմ օլունաճագ օն պին գըյէ գէյթուն եաղընըն հազիրանըն օն սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ նիզատէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իխտիսլա Թալիպ օլանլարըն մագամի Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 հազիրան 1890 569

Նօ. 40 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւլազիմ օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան լաճմըն չէրաիթ մուգարրէրէսի իլէ պէհէր ճէտիտ գըյէսի պէշ ղուրուչտա Թալիպի էօնտէսինտէ օլուպ իկիւ հազիրանըն նիզմի պէչինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի սախի նիզատէ պէչ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իխտիսլա Թալիպ օլանլարըն մագամի Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 հազիրան 1890 570

Նօ. 41 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իչուն միւլազիմ օլունաճագ պիր միլիօն սէքիզ նիւզ պին գըյէտէն իքի միլիօն գըյէյէ գատար քիրեաճըն հազիրանըն նիզմինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնի նիզատէ պէշ Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իխտիսլա Թալիպ օլանլարըն մագամի Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

14 հազիրան 1890 568

Նօ. 39 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԼԵՏՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՈՒՈՅ 2,085,347

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՈՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէ)

ԿԱՌՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE. — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար. և այլն։

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELESTINS. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, չաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի)։

HAUTERIVE. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, չաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Ադրիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարսիլին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 667

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱՒԵՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ԲՈՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԸ ԺՈՒԱՅՕ ՏԸ ԼԱ ԳՈՒՌՈՆ, Նոր աքանչելի հոտ
ՔՐԱԲ ԷՓԼ ՊԼՈՍՍՄՍ, վարգի խնձորենւոյ ծաղիկք
ԶԱՐԻՆԱ, Ռուսական գոգանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԹ ԼԻԼԱՔ, ճերմակ եղրևանի
ԳՈՐԻԼՈՒՍԻՍ, Նորելուկ
ՔԱՅՄԸ ՎԻՈԼԷԹ, հեշտաբոյր
ԱՍՖՈՏԷԼ, ՕՐՔԻՏԻԱ, ՋԻՓՍ, ևն.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՈԹՐՈՓ

ԷՍ. ՊՈՒՔԷ
ՃՈՔԻ ՔԼԸՊ
ՕՓՈՓՕՆԱՔՍ
ՎԻՊԷԹ
ԻԼԱՆԿ-ԻԼԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՕՐ
ՃԸՐՄԱՆ ՎԱՐԴ ևն.

«Քրապ Էփլ Պլոսսմսի աւծիւ, Լոնտոնի Քաուրթ լրագիրը կ'ըսէ. «Եգանակին ամենէն նորելուկ հոտերէն գերազանց կը համարենք Քրապ Էփլ Պլոսսմսը, Լոնտոնի Քրաուն ընկերութեան. կը ծախուի Թագի ձևով խիցեր ունեցող շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍԱԼԹՍ, անգլիական աղեր լավանտայով — «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի անզանի համար. Լավանտայի գերընտիր անուշահոտութիւն։ Եթէ շիշը մեկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ» Այսպէս կ'ըսէ Լոնտոնի «Ֆէմինինց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մըն է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի ևն։ Կը ծախուի Թագի ձևով խիցեր ունեցող կանաչ շիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕՔԱԼԻՆ փոշի. Տիկին Աստելինա Բադդի կը գրէ. «Գոհունակութեամբ կ'ըսեմ թէ ձեր Օքալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մորթին վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը. ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԴԴԻ»

ՆՈՒՐԲ ՕՃԱՌՆԵՐ վայրի խնձորի ծաղիկներով Սալոն Զարինա, Ս. Վայոլէթ Բլոմ, Սալոն Ռոզ Անկլէգ, վիոլէդ անկլէզ։ Անգլիական Քոլոնի ջուր, Անգլիական լավանտայի ջուր, Վոլոտ Քրիմ և այլն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թո րքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով. Մ. ԼԵՏՈՒՆՏ ԳԱՐՃԻԱՆԱ Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վ.Ոյվոտա. պահականոցին քով, կայսերական Թրամուէյին, 95 և 67 70

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի դրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամինտոյի Պանդոկին դիմաց։

166 Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Մայիս 17 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօրինութիւն

Բաց կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց ժամացոյցը

ժ. Վ. — Թ

11 — Եէնիմ. Մեզարը. Պէյլէրպ. Թարապ. Եէնիքէ Պոյաճք. (Եէնիգիւղի շոգենաւէն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
11 40 Եէնիմ. Մեզ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 19
12 35 Ռ. Ա. Գավագ Մեզ. Պէյլ. Թարապ. Պէյգոզ մինչև Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզգ. Պէշիք] 20
12 40 Եէնիմ. Մեզարը. Պէյլեր. Թարապ. Եէնիքէյ Ամէն. Միրկ. Պոյաճք. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրը ժամ 1 15ին, Էմիրկեան Պէշիքէ պիտի հանդիպի և Պէշիքէի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 30 Եէնիմ. Մեզարը. Պէյլերք. Թարապ. Եէնիք. Պէշիք. (Եէնիգիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 32
2 5 Եէնիք. Ամէն. Միրկէն Պոյ. Ռ. Հիսար Պէշէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 25
2 5 Ռ. Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեզարը. Պէյլեր. Թարապ. Պէյգոզ Ռ. Պաշճէ Չուպք. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր Գուզգ. Պէշիք (ուրբաթ օրեր ժամ 2ին Եէնիմ. էն պիտի մեկնի) 33
2 45 Եէնիմ. Մեզ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար. Պէշէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
4 15 Եէնիմ. Մեզ. Պէյլեր. Թարպ. Եէնիք. Ամէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէշէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 18
5 45 Եէնիմ. Մեզար. Պէյլեր. Թարպ. Եէնիք. Ամէնէս Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար. Պէշէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 22
7 — Եէնիմ. Մեզարը. Պէյլերք. Թարապ. Պէյգոզ Բաշչ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 1
8 5 Ա. և Ռ. Գավագ Եէնիմ. Մեզարը. Պէյ. Թար. Եէնիք. Ամէնէս Միրկ. Ռ. Հիսար Պէշէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 20
10 — Մեզարը. Պէյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պէշ. 34

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 — Պէշէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 33
11 25 Ռ. Հիսար Պէշէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 1
11 35 Եէնիք. Ամէն. Պոյ. Ռ. Հիսար Պէշէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 23
12 — Պէշէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 22
12 30 Ռ. Հիսար Պէշէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ 2
1 5 Պէշէք Արնաւուտ. Գուրչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ Գապ. 1
1 40 Ռ. Հիսար Պէշէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 23
2 30 Պէշէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (Ուրբաթները 2 15ին) 25
3 15 Պէշէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. (ուրբաթները ժամ 3ին) 2
4 15 Պէշէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 25
10 — Պէշէքէն ուղղ. կամուրջ բացի ուրբաթէ 28
11 10 Պէշէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ռ. Հիսարէն 2

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

11 20 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. 34
11 40 Պէյգոզ Բաշչայ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) 23
12 10 Պէշէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիքթաշ 28
1 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլէր Գուզ. Իւսկ. 34
1 15 Պէյգոզ Բաշչայ. Չուպուք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ (Գանտ. պիտի հղրդ. (Ուրբաթ օրերը Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիք.) 20
1 50 Պէյգոզէն Եէնիգիւղ անդի և բոլորովին եզերք մինչև Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 25
2 5 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզգ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
2 50 Պէյգ. Բաշչայ. Չուպուք. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիք. (ուրբթ. 2.30ին 33
4 5 Գանտիլ Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իւսկիւտար 32
4 15 Պէյգոզ Բաշչայ. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք Չէնկ. Պէյլէր. Գուզգ. Պէշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 4ին Մեզարը. էն մեկնելով Պէյլերպ. և Թարապիա պիտի հանդիպի։ 28

6 45 Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ.
9 5 Պէյլերք. Թարապիա Պէյգ. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23
9 30 Պէյգոզէն ուղ. կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 33
10 20 Գանտիլ. ուղ. կամրջ. ուրբաթները Չէնկ. 19
11 — Գուզգ. էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 55 Չէնկ. ուղղակի կամուրջ 2

(Բաց կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւաց ժամերը

12 15 Պէշիք Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պէշէք Ռ. Հիսար, Էմիրկ Եէնիք. Թարպ. Պէյլ. Մեզարը. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ (ուրբաթները մինչև Եէնիմ. և Պէյգոզ պիտի հանդիպի) 33
1 15 Պէշ. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Ռ. Հիսար Պոյաճք Եէնիք. Թարապ. Պէյլերք. Մեզար. Եէնիմ. 19
2 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտ. Պէշէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէյ. Մեզարը. Եէնիմ. 18
2 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչ. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մեզ. Եէնիմահալլէ 1
3 20 Պէշիքթ. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէշէք (բացի ուրբաթէ) 25
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէշէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ամէնէս Եէնիք. Թարպ. Պէյլ. Մեսար. Եէնիմ. 22
5 — Իւսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 2
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէշէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգոզ Թարապ. Պէյլերք. Մեզար. Եէնիմ. և Գավագներ 20
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտիլ. Ռ. Հիսար Պոյաճ. Գանլ. Եէնիք. Պէյգոզ Թարպ. Պէյլերք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէշ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզար. Պէյ. 34
9 15 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պէշէք (ուրբաթները Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլերք. Մեզարը. հանդիպելով Եէնիմահալլէ պիտի երթայ) 28
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէշէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյ. Մեզ. Եէնիմ. (բացի ուրբաթէ) 25
10 — Եէնիք. Թարպ. Պէյլ. Մեզ. Եէնիմ. [Բացի ուրբաթէ] 18
10 40 Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Ամէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյլերքարէ. Մեզար. Եէնիմ (ուրբաթները Օրթագիւղ) 20
11 20 Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մեզ. Եէնիմ. (ուրբաթները Արնաւուտ գիւղ) 19
11 35 Պէշէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Ամէն. Եէնիք. (ուրբաթները Պէշիքթաշ) 22

Կամուրջէն Արնաւուտգիւղ երթևեկող շոգենաւաց ժամերը

12 25 Ուղղակի Պէշէք
1 — Ուղղակի Ռ. Հիսար 1
2 40 Ուղղակի Պէշէք (ուրբ. 2.25ին) 23
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէշէք (Ուրբաթ օրերը 10 15ին և Ռ. Հիսար Վառոփոր երկու շոգ. հետ պիտի հաղ.) 2
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէշէք Ռ. Հիսար. Պոյաճք. 1
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէշէք 28
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 2 1

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթևեկող շոգենաւաց ժամերը

12 20 Գուզգ. Պէյլ. Չէնկէլքէօյ Վանիք. Ա. Հիսար Գանտ. Չուպ. Բաշչայ. Պէյգոզ (բացի ուրբաթէ) 25
12 25 Ուղղակի Գանտիլլի 34
1 — Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլլի 22
2 25 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 34
2 35 Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաշչ. Պէյգ. ուրբաթ օրերը 2ին եկլելով Թարպ. Պէյլերքարէ հանդիպելով Մեզարը. պիտի երթայ 23
3 25 Ուղղակի Գանտիլլի 32
3 15 Գուզգ Պէյլ. Չէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգոզ (Բացի ուր.) 33
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզգունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ դացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչայ. Պէյգ. Թարապ. Մեզարը. Գավագներ [ուրբաթները Գուզ. Չէնկ. Պէյլերք.] 32
10 10 Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. (բացի ուրբաթէ) 2
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պէշիքթաշ Գուզգնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէշէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգոզ (ուրբթ. Գուզգ.) 23
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

Ամէն ուրբաթ առաւօտ երկուքին փոխ մնացած կամուրջէն շոգենաւ մը եկլելով ուղղակի Պէշէք.

Ամէն ուրբաթ օր կամուրջէն ժամ չորսին շոգենաւ մը եկլելով Իւսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգոզ. Թրպ. Պէյլք. Մեզ. հանդիպելով Եէնիմ. պիտի երթայ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ստանալուն Եէնիմ. շոգենաւ մը եկլելով Մեզ. Պէյլք. Թարպ. Պէյգոզ Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Իւսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Գարձեալ ամէն ուրբաթ երեկոյ Եէնիմ. տասնվեցին շոգենաւ մը եկլելով Մեզ. Պէյլք. Թարպ. Պէյգոզ Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30 Պէշիք.	— —	6 15
11 —	7 5	11 20	7 5
11 30	8 — Վ. ոսփ.	12 — Պէշիք	8 15 Պէշիք
12 —	8 20 Պէշիք.	12 20	9 5
12 30 Պէշիք.	9 —	1 — Վ. ոսփ.	9 50
1 —	9 30	1 20	10 10 Պէշիք.
1 35 Վ. ոսփ.	10 — Ֆէրղ.	1 45 Պէշիք.	10 30 Ֆէրղ.
2 — Պէշիք.	10 20 Պէշիք.	2 15	10 40 Գզ.
2 30	10 50	3 — Պէշիք	11 —
3 —	11 — Գուզգ.	2 35 Վ. ոսփ.	11 20 Ֆէրղ.
3 15 Ֆէրղ.	11 10 Ֆէրղ.	4 15 Պէշիք.	11 20
3 45 Պէշիք.	11 20	3 45 Ֆէրղօյթ	11 50
4 35 Վ. ոսփ.	11 40	5 15 Վ. ոսփ.	11 55 Գզ.*
4 45 Ֆէրղ	12 5	5 5	12 5
5 5	— —	5 15 Ֆէրղօյթ	— —
6 —	— —	5 35 Պէշիք.	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 —	— —	— —
11 —	7 5 Պէշիք.	11 20	6 15
11 45	8 — Վ. ոսփ.	12 10	7 5
12 30 Պէշիք.**	8 20 Պէշիք.	12 40 Պէշիք	8 15 Պէշիք.
1 15	9 — Պէշիք	1 20	9 5
2 —	9 30	2 10 Պէշիք.	9 45
3 45	10 — Ֆէրղ.	2 40	10 10 Պէշիք.
3 20	10 10 Պէշիք.	3 10 Պէշիք.	10 30 Ֆէրղ.
3 5 Ֆէրղօյթ	10 40	3 45 Ֆէրղօյթ	10 40
4 — Պէշիք.	11 10 Ֆէրղ	4 30	11 20 Ֆէրղ.
4 35 Վ. ոսփ.	11 10	5 — Վ. ոսփ.	11 20
5 10 Պէշիք.	11 40	5 15 Ֆէրղօյթ	11 40
4 45 Ֆէրղօյթ	12 5	5 25 Պէշիք.	12 5

* Այս երթևեկութիւն հրեից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզգ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ ԻՒՐԻՒԹԻ ՕՐԵՐԷՆ

1 45 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին
1 20 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
3 45 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 Կամուրջէն Հարէմ անդի Սալաճագ (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 Կամուրջէն Հարէմ անդի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՐԱՐՉ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Եէնի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
3 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մրգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 161

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղը որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ատոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անհրաժեշտ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուանները տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թոքային ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ալանններու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ատուգապէս անվտանգ և անխառն է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգին համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մրինսկեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 151

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՁԷՒԹ ԻՒՂ

Իբրաշխիէթ տը չուն և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՉԷԼ

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլը, որ նմանօրինակ պղծութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն՝ նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեպանակները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի տուփերեյն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կա՛մ սպունգի կտորով մը կա՛մ վրձինով։ Թրջուած մասերն այծն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԼԵՏՈՒՆՏ ԳԱՐՃԻԱՆԱ, Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վ.Ոյվոտա, Պահականոցին քով, կայսերական Ղալաթիա-Թէփէպաշի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 7

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթևեկութիւնք

Օր յառնէ	Ժ. Ը. Ե.	Երթալէ տեղը
Բշ. 18 30	2 Եր.	Օտեսա
Գշ. 19 1	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ. 20 2	10 Առ.	Անատոլու
Դշ. 20 2	10 Առ.	Սեվաստոփոլ
Եշ. 21 3	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու։ 136

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլ և Մէնչէսթըրէն ուղղակի բառնաց շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Փանորմա	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրա	4000	Օմպրիա	3000
Օտմնիկ	4000	Նէբթիա	3000
Սեռազիբա	3250	Բերա	3000
Թիգա	3250	Լոդիւս	800
Մակեդոնիա	3250	Օլիմպա	800
Մարիօթիս	3250	Սեւիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ռիթթօլ խան

ՃԻՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

181 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ,

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՑԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոմի գիծ հանդիսաւորութեամբ բառնալ

Սամսոն, Տրապիզոն, և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլ որ յունիս 25ին Մարսիլիայէն և յուլիս 2ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Միկէլէ որ պիտի մեկնի յուլիս 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 Փրանք
Բ. » 220 »

Ուղևորի և արագ առաքումներն

Նաւուղեկի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւմթ Մումհանէ փողոց, թիւ 14

374

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք տեղւոյ երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլ և Սրէ-Եւէթ գիծ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Սարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալլա	2893
Սեֆալոնիա	5517	Սարաթոգա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բայմիրա	2144
Ալեփօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Տէրաբուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

196

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ